Službeni glasnik

OPĆINE GRADAČAC

Službeni glasnik izlazi po potrebi	**BROJ 6 / 2014 GRADAČAC 30.06.2014.god.**	"Službeni glasnik" izdaje Općinsko vijeće Općine Gradačac. Za izdavača: Nedžad Šećić, predsjedavajući vijeća. Štampa: "EKEprint" Gradačac

1.

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA OPĆINI GRADAČAC ZA PERIOD 2014-2018. GODINA

S A D R Ž A J

Uvod 141
1. Zaključci iz procjene ugroženosti 142
1.1. Prirodne i druge nesreće koje mogu nastati na području općine 142
1.2. Područje djelovanja prirodnih i drugih nesreća 147
1.3. Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra 147
1.4. Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom stanja 147
1.5. Mjere zaštite i spašavanja koje će provoditi organi uprave općine i snage CZ 148
1.6. Snage CZ potrebne za realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavana 149
1.7. Vrsta i količina MTS-a koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera zaštite i spašavanja 150
1.8. Mjere zaštite i spašavanja koje provode privredna društva i druga pravna lica iz člana 32. stav 1. Zakona o zaštiti i spašavanju 150
1.9. Uslovi za realizaciju predloženih mjera, snaga i sredstava 151
1.10. Rokovi za obezbijeđenje nabavke planiranih sredstava i opreme kao i sredstava za edukaciju snaga civilne zaštite i drugih potreba za realizaciju utvrđenih mjera Z/S 151
1.11. Saradnja na pružanju međusobne pomoći sa odgovarajućim snagama civilne zaštite iz R. Srpske i međunarodnih humanitarnih organizacija 151
1.12. Planiranje angažovanja nevladinih organizacija i udruženja građana čija je djelatnost u funkciji zaštite i spašavanja na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju 152
1.13. Planiranje angažovanja sredstava i opreme privrednih društava i drugih pravnih lica i građana na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju 152
1.14. Situacija kada treba angažovati Oružane snage BiH u zaštiti i spašavanju, način i obim njihovog angažovanja 152
1.15. Način vršenja procjene štete pričinjene usljed prirodne i druge nesreće 152
1.16. Način prikupljanja podataka o pojavama prirodnih i drugih nesreća 153
1.17. Način organizovanja sistema osmatranja i uzbunjivanja na području općine 153
1.18. Način informisanja javnosti o problematici prirodnih i drugih nesreća 153
2. Podaci o stanju organizovanosti CZ-e i dostignutom stepenu zašaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća 153
2.1. Stanje organizovanosti CZ-e na području općine Gradačac 153
2.2. Podaci o stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća 154
3. Preventivne mjere zaštie i spašavanja koje treba sprovoditi 156
4. Osnovni ciljevi,zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organizovanje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje 159
4.1 Osnovni ciljevi,zadaci i način ostvarivanja zaštite u spašavanja 159
4.2. Smjernice za organizaciju snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje 162
5. Osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanju 165
6. Smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost u oblasti zaštite i spašavanja 166
7. Pregled očekivanih troškova sa izvorima financiranja 166

Na osnovu člana 29. stav 1. tačka 2.; člana 174. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine FBiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10), člana 16. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine FBiH", broj: 64/09), člana 24. Statuta Općine Gradačac ("Službeni glasnik Općine Gradačac", broj: 4/08 i 5/12) i prijedloga Općinskog Načelnika, Općinsko vijeće Gradačac na 16. radnoj sjednici održanoj 26. 06. 2014.godine, d o n o s i:

PROGRAM RAZVOJAZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE GRADAČAC ZA PERIOD 2014.-2018.g

UVOD

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Gradačac je rađen na osnovu zaključaka iz Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća na teritoriji općine Gradačac, koju je Zaključkom broj:02-14-311/06 donio Općinski načelnik 03.11.2006.godine, a čije se ažuriranje vrši po potrebi, a najmanje jednom godišnje.

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća općine Gradačac za period 2014-2018.g (u daljem tekstu Program razvoja) predstavlja okvirni i osnovni dokument kojim će se, u procesu razvoja i izgradnje sistema zaštite i spašavanja na našoj općini, unaprijediti provedba Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u FBiH, Zakona o zaštiti i spašavanju TK-a (u daljem tekstu Zakon) i podzakonskih akata, odrediti pravci razvoja zaštite i spašavanja kroz realizaciju konkretnih planova i projekata iz ove oblasti, uskladiti funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja izmedju nosilaca ovog sistema i dostizanje optimalne spremnosti svih nosilaca zaštite i spašavanja za preduzimanje operativnih mjera u fazi zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća na području općine.

Cilj Programa razvoja je da se opasnosti i rizici od prirodnih i drugih nesreća, utvrdjeni u Procjeni ugroženosti, koji mogu na različit način i sa različitim intenzitetom i posljedicama ugroziti ljude i materijalna dobra, programski projektuju u skladu sa finansijskim mogućnostima, a planski kroz Plan zaštite i spašavanja detaljno razrade kako bi se spriječile opasnosti ili njihov učinak sveo na najmanju moguću mjeru.

Služba civilne zaštite općine Gradačac kao nosilac izrade ovog dokumenta, uz učešće ostalih službi za upravu općine, koristila je dosadašnja vlastita iskustva kao i iskustva službi čija je djelatnost dobrim dijelom u funkciji zaštite ljudi i materijalnih dobara.

Na kraju treba napomenuti da je potrebno najšire angažovanje svih subjekata društva u cjelini u smislu preuzimanja zadataka iz svoje nadležnosti, kako bi nadležnim organima omogućili razradu zadataka iz ovog Programa, čime će se sigurnost gradjana naše općine podići na viši nivo.

Kako bi se izbjegle terminološke zabune, treba objasniti značenje osnovnih pojmova koji se pojavljuju u ovom Programu:

Zaštita i spašavanje: programiranje, planiranje, organizovanje, obučavanje i osposobljavanje, provođenje, nadzor i finansiranje mjera i aktivnosti za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća s ciljem sprečavanja opasnosti, smanjenja broja nesreća i žrtava, te otklanjanje i ublažavanje štetnih djelovanja i posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Mjere zaštite i spašavanja: organizovane radnje i postupci preventivne i operativne prirode koje pripremaju i provode tijela uprave i druga tijela vlasti i pravnih osoba.

Organizacija Civilne zaštite: obuhvata ličnu i kolektivnu zaštitu građana, mjere zaštite i spašavanja, štabove civilne zaštite, povjerenike civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite, upravljanje i upotreba snaga i sredstava i Službu civilne zaštite.

Civilna zaštita: organizovani oblik zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa Zakonom i drugim propisima.

Programom razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća općine Gradačac određuju se ciljevi, politika i strategija razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća za period od 5 (pet) godina.

1. ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI

1.1. Prirodne i druge nesreće koje mogu nastati na području općine

Procjena ugroženosti općine Gradačac od prirodnih i drugih nesreća je dokumenat koji, na temelju naučnih i statističkih saznanja iz različitih oblasti (meteorologija, seizmologija, geografija, geologija, ekologija i dr.) određuje prirodne i druge nesreće koje bi mogle zadesiti područje općine.

Na osnovu svih elemenata iz procjene ugroženosti dolazimo do zaključka da područje općine Gradačac najviše ugrožavaju i mogu izazvati najviše šteta slijedeće prirodne i druge nesreće:

- **prirodne nesreće**: poplave, klizišta i odroni, potresi, grad, oluja, suša, mraz, sniježni nanosi, epidemije i epizootije raznih bolesti ljudi i životinja, kao i veliki broj biljnih bolesti i štetočina.
- **tehničko-tehnološke nesreće**: požari, pucanje brana na hidroakumulacijama, radio-aktivno i drugo zagađivanje vazduha, zemljišta i namirnica.
- **ostale nesreće**: saobraćajne nesreće i nesreće od neeksplodiranih ubojnih sredstava (NUS-a) i minskoeksplozivnih sredstava (MES-a).

Prirodne nesreće

Poplave

Veliki broj većih i manjih potoka i rječica, te nagib terena i njihovo slivno područje u uslovima obilnih kišnih padavina i topljenja snijega prouzrokuju spiranje zemljišta u gornjim i srednjim tokovima i plavljenje zemljišta u donjem toku nanoseći velike materijalne štete i ugrožavanje ljudskih života.U periodu 2000.-2014. godina zabilježene su velike poplave u 2000.,2004. i u 2010.godine. Štete nastale tom prilikom procijenjene su na iznose 4.081.286 KM (2001.god.), 2.014.653 KM (2004.god), te 1.616.251 KM (2010.god). Poplavama, koje izaziva rijeka Mala Tinja sa pritokama na području MZ Kerep, Vučkovci i Srnice Donje, ugroženo je obradivo zemljište, stambeni i proizvodno-poslovni objekti (farme, pilane i sl.) i 2 benzinske pumpe, a od bujičnih potoka i rječica u MZ Zeljina D., Medjidja D., Sr. i G. ugroženo je obradivo zemljište te stambeni i proizvodno-poslovni objekti i oko 10 km lokalnih i regionalnih puteva. Takodje potencijalnu opasnost predstavlja i Gradašnica, Istočni lateralni kanal i potok Dubokovac koji su u poslijeratnom periodu plavili područja Omeragića, Ledenica D., Ledenica G. i Okanovića.

Generalno se može reći da su bujice i poplave bile česte nepogode za područje općine Gradačac i očekivati je njihovo pojavljivanje i u narednom periodu, dok se u potpunosti ne urede korita navedenih vodotoka.

Značajno je napomenuti da su u 2004. i 2005.godini interventno regulisana korita navedenih vodotoka, što je u narednim godinama značajno smanjilo pojavu poplava. Međutim, u međuvremenu, došlo je do pojave novog rastinja kao i drugih vrsta prepreka, što stvara, ponovo, povoljne uslove za nastanak poplava uz navedene rijeke, rječice i potoke. Zato je potrebno pristupiti novoj interventnoj regulaciji vodotoka i tu aktivnost sprovoditi kontinuirano, jer štete koje nastaju zbog poplava daleko premašuju ulaganja u regulaciju vodotoka.Veliki problem predstavljaju i neadekvatni profili mostova u Kerepu (kod benzinske mpumpe) i Vučkovcima (kod pilane Bričić) zbog čega je čest prekid saobraćaja na ovim (regionalnim) putnim komunikacijama.

Klizišta, odroni i slijeganje zemljišta

Obzirom na geološki sastav i reljef zemljišta, na području općine Gradačac povremeno se javljaju nova ili aktiviraju stara klizišta, kojih je do sada registrovano 419 na površini od oko 244,54 ha. Uglavnom ta klizišta spadaju u mala i srednja klizišta (površine od 100 m² do 10.000 m²) različitih karakteristika, medju kojima je i odredjen broj odrona. Dominantan broj je umirenih i manje aktivnih klizišta.

Klizišta su do sada registrovana u 30 MZ-a i to: Bagdale 10, Biberovo Polje 2, Bukva 14, Centar 5, Jasenica 21, Jelovče Selo 24, Kerep 18, Lukavac Gornji 10, Međđa Donja 3, Međđa Gornja 8, Međđa Srednja 22, Mionica-2 4, Mionica-3 43, Mionica Centar 20, Mionica-Krčevina 26, Novalići 8, Požarike 1, Rajska 27, Sibovac 9, Srnice Donje 2, Srnice Gornje 1, Svirac 6, Škorići 6, Toke 5, Varoš 4, Vida-1 7, Vida-2 2, Vučkovci 13, Zelinja Donja 57, Zelinja Srednja 41. Nastala klizišta na području općine Gradačac izazvala su ozbiljne posljedice po stanovništvo, stočni fond, objekte i infrastrukturu. Tako je od klizišta ugroženo 1904 građana, od kojih je 49 ostalo bez svojih kuće, dok je 113 građana evakuisano. Što se tiče stočnog fonda klizišta su ugrozila 172 grla, od kojih je 26 grla evakuisano. Ukupno 447 stambena objekta je ugroženo, 75 ih je oštećeno, a 10 porušeno. Od 115 ugroženih pomoćnih objekata, 23 objekta je oštećeno a 9 porušeno. Što se tiče privrednih objekata 6 je objekata ugroženo, 1 objekat je oštećen, a 1 je porušen.U oblasti infrastrukture klizišta su oštetila: 5750 m puta, 19 stubova VN i NN mreže, 310 m vodovodne mreže i 100 m kanalizacione mreže.

Odronjavanje i slijeganje zemljišta javlja se uglavnom pored saobraćajnica izgrađenih u brdskim i brežuljkastim područjima. Ove pojave su najizraženije na saobraćajnicama Gradačac-Ormanica, Srnice D.-Gradačac, Mionica 3-Mionica 2 i dr.

Česti uzroci pojave klizišta su velike kišne padavine ili naglo otapanje snijega, neregulisana odvodnja otpadnih i površinskih voda, zemljani radovi ili nepridržavanje osnovnih gradjevinskih propisa i materijala prilikom izvodjenja radova. Klizišta zahvataju široka područja i pored oštećenja zemljišta, puteva, električne, vodovodne i telefonske mreže, ugrožavaju i oštećuju znatan broj objekata (najčešće stambenih).

Zemljotresi

Analizom podataka o potresima koji su se u prošlosti dogodili na području Bosne i Hercegovine (od 1905. godine) vidljivo je da područje općine Gradačac nije bilo izloženo rušilačkim potresima. Ovu činjenicu potvrđuje i Studija klimatoloških, hidroloških i seizmoloških karakteristika Tuzlanskog kantona koju je uradio Federalni meteorološki zavod. Prema ovoj studiji u budućnosti se ne očekuju potresi velike razorne moći i stradanja stanovništva, ali u cilju preventive potrebno je, u određenim vremenskim intervalima, stalno dopunjavati i usavršavati prognozu nastanka zemljotresa na osnovu naučnih saznanja. Također, potrebno je preduzimati preventivne mjere koje će se provoditi kroz prostorne i urbanističke planove općine uz primjenu odgovarajućih zakona i provedbenih propisa o načinu gradnje stambenih, poslovnih, industrijskih i infrastrukturnih objekata (putevi, vodovodne i kanalizacijske mreže i sl.), čime se omogućuje i zaštita ljudskih života. Uzimajući u obzir poremećaj klimatoloških uslova i pojave velikih prirodnih nesreća u svijetu, tako i u slučaju nastanka zemljotresa većih razmjera potrebno je preduzeti odgovarajuće aktivnosti koje se odnose na spašavanje ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara, a prvenstveno organizovanje potrage i spašavanja zatrpanih u ruševinama i njihovo zbrinjavanje.

Činjenica je da je većina stambenih i poslovnih objekata na našoj općini novijeg datuma i da su izgradjeni od tvrdog gradjevinskog materijala sa željeznom armaturom. Takodje najveća spratnost objekata je P+4 odn P+5.

Sniježni nanosi

Sniježne padavine na području općine Gradačac su umjerenog intenziteta.Visina sniježnog pokrivača kreće se 40-50 cm. Obzirom na razvijenost putne mreže uz solidno i blagovremeno izvršene pripreme, za kratko vrijeme mogu se osposobiti skoro sve glavne saobraćajnice za nesmetano odvijanje saobraćaja a činjenica je da zbog dobre organizovanosti u poslijeratnom periodu nije bilo značajnijih problema odnosno zastoja zbog ove prirodne pojave.

Imajući u vidu da je veliki broj radnika i učenika radno angažovan izvan mjesta stanovanja i da su u proizvodno-poslovnim i stambenim objektima smještena vrijedna materijalna dobra, može se konstatovati da bi veliki sniježni nanosi mogli dovesti do blokade saobraćajnica odnosno rušenja krovova na navedenim objektima što bi moglo imati teže ekonomske i druge posljedice.

Najugroženija područja sa sniježnim padavinama i nanosima su MZ-e u visinskim predjelima općine, tako je od 36 MZ-a na području općine njih 11 smješteno u visinskim predjelima i iste bi u zimskom periodu sa intenzivnim sniježnim padavinama mogle biti privremeno odsječene od središta općine. U slučaju dugotrajnih većih sniježnih padavina potencijalno kritična mjesta su komunikacije: Gradačac-Ormanica (ul. Šehitluci-Daut), Gradačac-Pelagićevo (ul. Žrtava Srebrenice) te putna komunikacija za Rajsku odnosno Jasenicu. Usljed obilnih snježnih padavina u 2012.godini,došlo je do oštećenja znatnog broja plastenika na području naše općine.Šteta je procijenjena na iznos od 81.605 KM.

Suša

Na području općine vlada umjereno-kontinentalna klima koja uslovljava pojavu čestih i u toku godine ravnomjerno raspoređenih padavina, medjutim posljednjih godina javljaju se sve duži sušni periodi sa visokim temperaturama, što prouzrokuje velike štete na poljoprivrednim
usjevima i voću kao i nestašice vode za piće u južnom dijelu općine (B.Polje, Zeljine, Medjidje, Kerep,...). Suša, kao specifična prirodna nepogoda, svoj negativan uticaj ispoljava na poljoprivredne usjeve kao i na zdravlje ljudi i životinja.

Iako katastrofalne suše nisu česte na području općine Gradačac, količina i vrijednost materijalnih sredstava koja bi bila ugrožena i njihov značaj za zdravlje i život ljudi i životinja upućuju na potrebu realnog sagledavanja ove opasnosti i preduzimanja određenih mjera kojim bi se ublažili ili eliminisali njeni efekti. Napominjemo da su u poslijeratnom periodu registrovane suše 2000. , 2007. i 2012.g. kada su, prema slobodnim procjenama, nanesene milionske štete u poljoprivrednoj proizvodnji.

Značajna posljedica suše je i nedostatak vode za piće. Naime jedan dio općine (Kerep, Medjidje, Zeljine, B.Polje) nema kvalitetno riješeno vodosnabdijevanje nego se snabdijeva iz bunara, kaptaža i sl., tako da je u najkritičnijem periodu potrebno interventno snabdijevanje stanovništva pitkom vodom putem cisterni.

Rješenje ovog problema je na pomolu obzirom da je urađena i revidirana projektna dokumentacija, čime su stekli uslovi da se otpočne sa izgradnjom vodovodnog sistema koji će se snabdijevati iz izvorišta Domažići, a u momentu izrade ovog Programa već su provedene i konkretne aktivnosti na obezbjedjenju potrebnih sredstava za realizaciju ovog projekta.

Oluja

Na području općine odvijaju se intenzivna vazdušna kretanja. U uslovima naglih temperaturnih promjena, javljaju se olujni vjetrovi koji nanose štete usjevima, šumama, voćnjacima, električnoj i telefonskoj mreži, proizvodno-poslovnim i stambenim objektima i materijalnim dobrima u njima i ugrožavaju zdravlje i život ljudi i životinja. Olujni vjetrovi u posljednje vrijeme su sve češći, relativno kratkog vremenskog trajanja i mogu zahvatiti cjelokupno područje općine. Najčešće se javlja zajedno sa gradom.

Grad

Grad je veoma česta pojava na području općine koja nanosi velike štete usjevima, voćnjacima, šumama i građevinskim objektima, a ugrožava i život i zdravlje ljudi i životinja.

Pojava grada je po pravilu praćena olujnim vjetrovima, intenzivnim padavinama pa se štetne posljedice po ljude i materijalna dobra povećavaju, a njihovo otklanjanje otežava. Velike štete od oluje i grada su registrovane 2003.g kada je proglašena prirodna nepogoda, a procijenjena šteta je iznosila 3.145.629,5 KM sa značajnim štetama na poljoprivrednim kulturama, industrijskim i stambenim objektima i vozilima.

Od 2004.g. kada je uvedena protivgradna odbrana na našoj općini nisu registrovane značajnije štete od ove pojave. Međutim, 2012 godine dogodilo se katastrofalno nevrijeme praćeno olujnim vjetrom, te izuzetno snažnim i obilnim gradom. Stoga, ni pravovremeno i efikasno djelovanje protivgradane odbrane nije spriječilo da dođe do ogromnih šteta na poljoprivrednim zasadima i usjevima. Nastale štete, procijenjene od nadležne općinske komisije, iznose 12.479.267 KM.

Znači, protivgradna odbrana koja djeluje na području općine Gradačac predstavlja značajnu zaštitu od grada, ali ona ne pruža 100%-nu zaštitu. Ima više razloga za to. Prvo sama po sebi ovakva zaštita od grada ne može biti 100%-na, dok se taj procenat još više umanjuje nepostojanjem protivgradne odbrane u okolnim općinama. Da bi se unčikovitost protivgradane odbrane digao na optimalan nivo treba težiti da se sistem protivgradne zaštite uvede na kompletno područje TK-a i šire.Takođe, na području naše općine treba izgraditi još najmanje dvije protivgradne stanice, po prijedlogu operatora JP Protivgradna odbrana RS.

Mraz

Najveće temperaturne razlike evidentirane u februaru ukazuju na to da je ovaj mjesec često topao i da u takvim uvjetima dolazi do preranog buđenja biljaka koje zahladjenjem i pojavom mrazeva u martu, aprilu pa čak i u maju pretrpe teška oštećenja usljed čega smanjuju prinose ili potpuno stradaju. Najveće štete se javljaju na voćnjacima, povrtnjacima i na površinama zasijanim pšenicom. Imajući u vidu da se na velikom dijelu površine općine gaji voće, povrće i pšenica i da od prinosa ovih kultura zavisi egzistencija velikog broja domaćinstava, štete prouzrokovane mrazom imaju teške posljedice i u krajnjem efektu ugrožavaju život i zdravlje ljudi. Tako je u 2012 godini mraz izazvao štete na raznim poljoprivrednim kulturama u iznosu od 8.000.000 KM (prema procjeni nadležne općinske komisije).

Epidemije i epizootije zaraznih bolesti

Nedostaci u higijensko-tehničkoj zaštiti izvorišta (Mionica 3-Kukuruzi) i oštećena vodovodna mreža kao i nekvalitetno rješeno vodosnabdijevanje jednog dijela stanovništva općine Gradačac (Kerep, Medjidje, Zeljine) dovode do pojave oboljenja usljed korištenja higijenski neispravne vode. Najčešće registrovana oboljenja u HES-i Doma zdravlja Gradačac u posljednjih nekoliko godina su enterocolitis i razna trovanja hranom, a epidemija od gastroenterocolitisa je proglašena 2005.g za dio područja Mionice 3.

Higijensko sanitarni uslovi života stanovništva su zadovoljavajući, ali zbog lošeg snabdijevanja vodom južnog dijela općine moguća su oboljenja uzrokovana nekvalitetnom vodom, naročito u uslovima dugotrajnih kišnih padavina i redukcija odnosno presušivanja izvorišta vode u sušnim periodima godine.U zadnje vrijeme registrovani su slučajevi tuberculosis active (11) i varicelle (dječije boginje-52) , i to bez obzira na zaštitnu vakcinaciju.

Sistematska deratizacija javnih površina i objekata nije radjena na općini od 1999.g. a poznato je da su glodari prenosnici odredjenih zaraznih bolesti.

U periodu 2007-2013.g. na području općine registrovano je 94 grla stoke oboljele od bruceloze a na području MZ: Vučkovci, Mionica-Centar, Mionica Krčevina, Centar, Sibovac,Vida 2, Bukva, Srnice Gornje, Zelinja D., Sibovac, Mionica 2, Medjidja D. i G., Požarike, Bagdale-Ahmetaši, Vida 1, Srnice D., Kerep, Mionica 3 i Ledenice G. Od ove bolesti registrovana su i dva slučaja oboljelih ljudi (Medjidja G. i Varoš).Takodje su registrovana i 2 slučaja tuberkoloze u MZ Vučkovci. Osim navedenog u 2012. godini registrovan je jedan slučaj bjesnoće kod vlasničke mačke, a u 2013. godini jedan slučaj bjesnoće kod vlasničkog psa.

U provodjenju preventivnih i operativnih aktivnosti po ovoj mjeri veliki problem predstavlja nepostojanje stočnog groblja na općini, tako da su sva eutanazirana grla ukopana na privatnim parcelama vlasnika. Takodje moramo istaći da je registrovan problem ukopa pilećih ostataka iz klaonica kao i ostataka iz klaonica krupne stoke. Dosta ovih otpadaka odlagalo se na gradsku deponiju koja se nalazi u neposrednoj blizini naselja Diren i Vida 2.

Veliki broj životinja koje se uzgajaju za potrebe ljudi, te nedostaci u kontroli trgovine životinjama i namirnicama od njih, načinu njihove ishrane i preduzimanju zdravstvenih mjera zaštite može uzrokovati pojavu zaraznih bolesti kod životinja koje mogu dobiti epizootijske razmjere.

Imajući u vidu navedene probleme u uzgoju, trgovini i nedovoljnoj preventivi u ovoj oblasti, moguće bolesti životinja u narednom periodu bi bile: bruceloza, tuberkoloza, trihineloza, bjesnilo te druge bolesti koje se mogu prenijeti sa drugih geografski udaljenijih područja.

Kalamiteti biljnih bolesti i štetočina

I pored činjenice da su na području općine prisutne pojedine vrste štetnih insekata, gljivica, glodara i drugih štetočina, može se zaključiti da, zahvaljujući dobroj opremljenosti stanovništva i drugih subjekata, sredstvima za suzbijanje ovih napasnika i zaštitu bilja, u normalnim uslovima snabdjevenosti, nema opasnosti od ozbiljnijeg ugrožavanja bilja i nastajanja katastrofalnih šteta.

Tehničko - tehnološke nesreće

Požari

Sa aspekta požarne osjetljivosti i zaštite od požara područje općine karakteriše postojanje značajnih šumskih površina i to: bjelogorične 5473 ha, crnogorične 16 ha i niskog rastinja 14 ha, voćnjaka 3500 ha, velikih površina pod usjevima (cca 9400 ha) kao i razvijena i raznovrsna industrijska i zanatska djelatnost (industrijska zona grada) te velika gustina izgradjenosti objekata u svim naseljima na području općine. U požarima 2000. godine, kada je proglašena prirodna nepogoda, štete su procijenjene u iznosu od 4.247.241 KM, izgorjele su velike površine šuma i niskog rastinja, te mladi nasadi u rejonu Srnica, Kerepa, Vučkovaca, Turića i Hrgova D.

U cilju izrade i ažuriranja Plana zaštite od požara i unapređenju zaštite od požara na području općine Gradačac vrše se i statistička istraživanja u oblasti zaštite od požara.Tako se u periodu 2002.-2013.godina dogodilo ukupno 633 požara. Od toga: na industrijskim objektima 20, na drugim poslovnim objektima 73, na stambenim objektima 141 , na šumama 86, na otvorenim prostorima 164, na vozilima 41 požar kao i 108 ostalih požara. Najviše požara u periodu 2009.-2013.godina (period tada važećeg Programa razvoja zaštite i spašavanja) bilo je u 2012 godini kada je izgorjelo 241,5 ha šume i poljskog rastinja.

U industrijskim objektima se prerađuju, upotrebljavaju ili skladište razne zapaljive, opasne i eksplozivne materije čija upotreba i rukovanje traži naročitu opreznost i stručnost te propisane uslove skladištenja. Samim tim požarni rizik u industriji je povećan, zbog upotrebe velikog broja zapaljivih materija (koža, drvo, tekstil, ljepila, boje i lakovi i sl.), a dodatno ga uvećava i veliki broj benzinskih pumpi (11). Ipak, u zadnjih 10-tak godina nisu se desili požari velikih razmjera na industrijskim niti na stambenim objektima.

Većina stambenih i industrijskih objekata je građena od čvrstih materijala (cigla, beton), a dobra mreža puteva u svim naseljenim mjestima omogućava prilaz skoro svim objektima u slučajevima potrebe za protivpožarnim dejstvom.Većina naseljenih mjesta ima vodovodnu infrastrukturu, ali se količine vode u ljetnim mjesecima znatno smanjuju, pa je potrebno odrediti alternativne izvore vode za potrebe gašenja požara.

Prema tome, požarom su ugrožena značajna materijalna dobra i veliki broj ljudi koji bi se po osnovu rada ili stanovanja zatekli na požarom zahvaćenom području.

Općina, u oblasti zaštite od požara i vatrogastva, a u okviru Programa razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća na području općine, utvrđuje ciljeve, smjernice i strategiju razvoja zaštite od požara i vatrogastva od značaja za općinu.

Programiranje razvoja zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti općine, vrši se u skladu sa Procjenom ugroženosti od požara područja općine i drugih činjenica važnih za programiranje.

Opći cilj Programa razvoja zaštite od požara i vatrogastva za period 2014.-2018. godina je unapređenje zaštite od požara preventivnim djelovanjem kroz poduzimanje odgovarajućih aktivnosti i primjenu neophodnih mjera te stvaranje uvjeta za pružanje kvalitetnog odgovora u slučaju nastanka i širenja požara kroz formiranje Profesionalne vatrogasne jedinice.

Rušenje brana na hidroakumulacijama

Općina Gradačac ima dva vještačka akumulaciona jezera: Hazna (površina oko 7 ha a kapacitet oko 800.000 m^3) i Vidara (površina 44 ha a kapacitet 3.000.000 m^3). Navedena jezera napravljena su u cilju zaštite stanovništva, objekata i infrastrukture od poplava nizvodno od brana ali i za snabdijevanje industrije tehnološkom vodom kao i alternativno snabdijevanje grada pitkom vodom putem fabrike vode. Potencijalnu opasnost predstavlja mogućnost rušenja odn. pucanja zemljanih brana što bi moglo imati katastrofalne posljedice po ljude i materijalna dobra nizvodno od brana. Odlukom Vlade FBiH broj: 274/2001 od 14.06.2001.godine, zaštitni vodni objekti u vlasništvu FBiH koji služe za zaštitu od voda ljudi i imovine na području općine Gradačac preneseni su na korištenje i upravljanje Javnom preduzeću "Vodno područje slivova rijeke Save" sada „Agencija za vodno područje rijeke Save".

U ugroženoj, poplavnoj zoni, na području općine Gradačac nalaze se velike površine kvalitetnog obradivog zemljišta, važne putne komunikacije, kao i veliki broj proizvodno-poslovnih, energetskih i stambenih objekata u industrijskom dijelu, Varoši, Ledenicama D. i G. i Okanovićima.

U periodu od izgradnje brane do danas registrovano je više pojava klizišta (1978.,1982.,1991.,1997.,1998., 2008., 2010.g) na nizvodnoj kosini brane jezera Vidara, za koja su, po pojavi, preduzimane mjere sanacije, a koje su se zbog ponovnih pojava klizanja pokazale neadekvatnim. Na osnovu svega toga AVP rijeke Save je inicirala izradu projektne dokumentacije na osnovu koje je izvršena sanacija u 2011. i 2012.godini, odnosno kompletna rekonstrukcija brane jezera Vidara, što je ukupno koštalo cca 850.000 KM. Uz redovno i adekvatno održavanje i upravljanje, brana je potpuno sigurna za bezbijednu eksploataciju.

Za redovno održavanje takođe je nadležna AVP rijeke Save Sarajevo.

Broj naseljenih mjesta i broj potencijalno ugroženih stanovnika i materijalnih dobara u zoni poplavnog talasa, ukazuju na ozbiljnost pravovremene procjene svih eventualnih posljedica do kojih bi moglo doći u slučaju rušenja brana.

Na ovim jezerima se u ljetnim mjesecima kupa veliki broj kupača tako da nisu rijetke pojave utopljavanja pojedinaca. U prijeratnom a i poslijeratnom periodu registrovan je značajan broj ovakvih slučajeva. Jedan od uzroka je i nepostojanje spasilačkih službi u vrijeme sezone kupanja osim aktivista Ronilačkog kluba „Vidara".

Radioaktivno i drugo zagađivanje vazduha, vode, zemljišta i namirnica

Na području općine Gradačac nema ozbiljnih zagađivača vazduha, vode, zemljišta i namirnica. Ponekad se vrši zagađivanje vode riječice Gradašnice, u industrijskoj zoni, a preko nje i okolnog poljoprivrednog zemljišta i usjeva, što se odražava na život i zdravlje ljudi i životinja. Pored ovog zagađivanja namirnice i pitka voda se zagađuju i putem nestručne zaštite biljaka i životinja i prekomjerne upotrebe mineralnih đubriva. Zagađivanje vazduha je naročito izraženo u gradu, pogotovu u zimskim mjesecima, od produkata sagorijevanja materijala za zagrijavanje, što bi se moglo rješiti kroz projekat toplifikacije grada.

Ostale nesreće

Saobraćajne nesreće

Preko područja općine prelaze važne saobraćajnice: magistralni putevi Modriča-Gradačac-Brčko i Orašje-Ormanica-Tuzla, regionalni putevi: Gradačac-Tramošnica-Orašje, Srnice D.-Gračanica, Crkvina-Gradačac-Ormanica i Kerep-Zeljina a tu je i mreža lokalnih i nekategorisanih puteva kojima su sva naseljena mjesta povezana sa centrom općine.

Saobraćajne nesreće su najčešće na regionalnom putu Gradačac-Ormanica koji prolazi kraj naseljenih mjesta: Mionica 3, Kerep, Vučkovci i Srnice D., u kojima je veliki broj privrednih i drugih objekata smješten uz sami put. U periodu 2009.-2013.godina na području naše općine smrtno je stradalo 14 osoba, dok je 115 osoba teže povrijeđeno.Opasnost od nesreće se povećava u zimskim uslovima, kada je otežano čišćenje snijega i leda sa puta (kod niskih temperatura), kao i veliki broj opasnih tereta koji se prevoze ovim putem. Posebno treba naglasiti da je regionalnim putnim pravcem Crkvina-Gradačac-Ormanica značajan tranzit putničkih i teretnih vozila zbog graničnog prelaza u Bosanskom Šamcu.

Zaštita od NUS-a i MES-a

Općina Gradačac je u ratnom odnosno poslijeratnom periodu bila, a i još uvijek je, jedna od najzagadjenijih općina NUS-om i minama na TK i u FBiH. Prema procjenama BHMAC-a, koje su radjene u poslijeratnom periodu, rizično područje naše općine prostiralo se na površini oko 15 miliona m^2.

Prema Planu protivminskog djelovanja za općinu Gradačac, uradjenog početkom 2013.g od strane BH MAC-a trenutno sumnjiva površina na našoj općini, prostor kontaminiran minama i NUS-om, iznosi 6,18 km^2 ili 2,83 % teritorije općine.

Rizične površine su uglavnom locirane između bivših linija razdvajanja AR BiH i VRS.

U BH MAC-u trenutno je obradjeno 22 projekata čišćenja i tehničkog izvidjanja u ukupnoj površini od 1.906.790,59 m^2.U evidenciji Službe CZ općine Gradačac do sada je registrovano 115 realizovanih projekata deminiranja ukupne površine od 4.992.927,71 m^2 i 7 projekata trajnog obilježavanja rizične površine na području Avramovine.

Od mina i NUS-a u poslijeratnom periodu na našoj općini poginulo je 20 osoba a teže i lakše ranjene 34 osobe**.**

1.2. Područje djelovanja prirodnih i drugih nesreća

Navedene prirodne i druge nesreće mogu zahvatiti, sa manjim ili većim intenzitetom, područje svih MZ-a odnosno pojedinačno jednu ili više MZ-a.

1.3. Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra

Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra mogu biti,zavisno od vrste, intenziteta i vremena trajanja prirodne i druge nesreće, u dijapazonu od minimalnih posljedica do posljedica koje ugrožavaju zdravlje i živote ljudi i pričinjavaju velika oštećenja ili potpuno uništavaju materijalna, kulturna i druga dobra. Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća mogu se negativno odraziti i na stanje prirodne okoline,odnosno može doći do znatnog pogoršanja ekološkog stanja prirodne okoline.

Neke prirodne nesreće, kao što su: potresi, poplave, jak olujni vjetar, klizišta, veliki požari,rušenje brana na HA, velike tehnološke nesreće, velike saobraćajne nesreće, epidemije i epizotije zaraznih bolesti velikih razmjera i kalamiteti biljnih bolesti i štetočina, mogu izazvati katastrofalne posljedice sa velikim brojem povrijeđenih i poginulih lica, te sa materijalnim štetama ogromnih razmjera.

1.4.Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom stanja

Faza preventivne zaštite

U zavisnosti od vrste prirodne i druge nesreće, organizacija zaštite i spašavanja, struktura civilne zaštite i drugih subjekata zaštite i spašavanja, u ovoj fazi treba biti u skladu sa opasnostima koje treba preduprijediti.

U ovoj fazi treba imati funkcionalno organizovan, osposobljen i dobro opremljen Općinski operativni centar CZ popunjen prema odgovarajućoj formaciji (redovni uposlenik + lica koja se mobilišu radi 24-satnog rada u slučaju proglašenja prirodnih nesreća). Također, treba imati dobro organizovane i osposobljene snage civilne zaštite za otkrivanje, praćenje i predupređivanje opasnosti od svih vrsta prirodnih i drugih nesreća.

Od posebnog je značaja organizovanje odgovarajućih, dobro osposobljenih i opremljenih službi u industrijskim preduzećima i drugim privrednim subjektima, za preduzimanje odgovarajućih aktivnosti u cilju preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća, a naročito od raznih vrsta tehnoloških nesreća.

Osposobljenost građana za preduzimanje odgovarajućih mjera u cilju preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao i osposobljenost građana za poslove samozaštite i međusobne zaštite, ima ogroman značaj u zaštiti i spašavanju.

Faza spašavanja

U ovoj fazi je od posebne važnosti postojanje dobro organizovanih, opremljenih i osposobljenih općinskih službi, kao i dobro organizovanih, opremljenih i osposobljenih štabova civilne zaštite, koji djeluju za vrijeme proglašenja stanja prirodne i druge nesreće na području općine, na svim nivoima organizovanja (općinski, u MZ, privrednim i drugim subjektima koji su predviđeni Zakonom o zaštiti i spašavanju), koji rukovode svim ljudskim snagama i upravljaju materijalno-tehničkim sredstvima, u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

U fazi spašavanja, za vrijeme rukovođenja akcijama, neophodno je striktno pridržavanje pravila subordinacije i podređenosti nižih štabova civilne zaštite višim štabovima, kako bi se ostvarila maksimalna efikasnost u akcijama zaštite i spašavanja.

U akcijama spašavanja od posebne važnosti je dobra organizacija evakuacije ljudi, domaćih životinja i najnužnijih materijalnih dobara, sa područja pogođenog prirodnom i drugom nesrećom, te zbrinjavanje evakuisanog stanovništva u privremene stambene prostore i obezbjeđenje neophodnih životnih namirnica i drugih neophodnih sredstava za normalan život evakuisanih lica.

Neophodno je ostvariti maksimalnu efikasnost u mobilizaciji ljudi i materijalno-tehničkih sredstava od privrednih društava i drugih pravnih subjekata kao i građana koji raspolažu sa odgovarajućim sredstvima i opremom za zaštitu i spašavanje.

U fazi spašavanja, također je važno imati dobro osposobljene i opremljene jedinice civilne zaštite specijalizovane i opšte namjene, kao i odgovarajuće službe zaštite i spašavanja i jedinice CZ privrednih preduzeća i drugih pravnih subjekata od značaja za zaštitu i spašavanje, sa odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima i opremom.

Vrlo je važno pravovremeno i potpuno informisanje građana o svim bitnim činjenicama vezanim za prirodnu i drugu nesreću koja se dogodila na određenoj teritoriji općine, u cilju što boljeg upoznavanja građana o intenzitetu i posljedicama prirodne i druge nesreće, kao i u cilju preduzimanja odgovarajućih mjera samozaštite i međusobne pomoći, od strane građana.

Faza otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica djelovanja prirodne i druge nesreće aktivnu ulogu treba da uzmu, osim struktura civilne zaštite, javne službe, javna preduzeća, privredna društva, drugi pravni subjekti i redovne službe i institucije općinske vlasti kao i nadležni kantonalni i federalni organi.

Otklanjanje posljedica prirodne i druge nesreće treba da se realizuje na maksimalno efikasan način i u najkraćem mogućem roku, kako bi se na području pogođenom prirodnom i drugom nesrećom uspostavili normalni uslovi za odvijanje života i rada , za šta je od posebne važnosti neophodno, odmah po prestanku prirodne i druge nesreće, angažovati sve raspoložive ljudske i materijalne snage na sanaciji oštećenih i porušenih stambenih, privrednih, infrastrukturnih objekata i najvažnijih javnih objekata (zdravstvo, školstvo, javne institucije i drugo). Posebno važna aktivnost treba da bude na obezbjedjenju uslova za povratak privremeno evakuisanog stanovništva u svoje domove i pomoć stanovništvu u normalizaciji života, na čemu treba da se angažuju, pored struktura civilne zaštite, i općinski organi a po potrebi i nadležni kantonalni i federalni organi.

Odmah po prestanku djelovanja prirodne i druge nesreće neophodno je aktivirati Općinsku komisiju za procjenu šteta, i pristupiti procjeni pričinjenih materijalnih i drugih šteta usljed djelovanja prirodne i druge nesreće, u skladu sa odgovarajućom Uredbom, koja je donesena na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju.

Također je važno organizovati dostavljanje pomoći ugroženom stanovništvu od strane svih društvenih subjekata, humanitarnih organizacija i međunarodne zajednice.

1.5. Mjere zaštite i spašavanja koje će provoditi organi uprave i snage Civilne zaštite

Faza preventivne zaštite

U zavisnosti od vrste prirodne i druge nesreće neophodno je provoditi preventivne mjere opšteg značaja, koje se trebaju realizovati na bazi određenih planova i programa i na dugoročnoj osnovi.To je posebno važno kod preveniranja prirodnih i drugih nesreća koje mogu izazvati katastrofalne posljedice po zdravlje i živote ljudi kao i na materijalna dobra.

Organi uprave trebaju obezbijediti, u budžetu općine, na bazi odgovarajućih planova i programa preventivne zaštite zdravlja i života ljudi i materijalnih i drugih dobara, adekvatna finansijska sredstva za realizaciju navedenih planova i programa.

U ovoj fazi se provode slijedeće mjere:

- Zaštita životinja i namirnica životinjskog porijekla.
- Zaštita okolice.
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda.

Faza spašavanja

U ovoj fazi se provode slijedeće mjere:

- Evakuacija ljudi i materijalnih dobara
- Zbrinjavanje ugroženih i stradalih.
- Zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava.
- Zaštita i spašavanje od rušenja.
- Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom.
- Zaštita i spašavanje od požara.
- Zaštita od neeksplodiranih ubojnih sredstava.
- Prva medicinska pomoć.
- Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla.
- Zaštita okolice.
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda

Strukture civilne zaštite sve navedene mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, provode u saradnji sa privrednim društvima, javnim preduzećima i službama, i drugim subjektima čija je djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje, a određene mjere i sa organima uprave, kao što su: evakuacija ljudi i materijalnih dobara, zbrinjavanje ugroženih i stradalih, zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom, zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla, zaštita okolice i zaštita bilja i biljnih proizvoda.

Faza otklanjanja posljedica

Asanacija terena

U zavisnosti od prirodne i druge nesreće koja je zadesila određeno područje, u fazi otklanjanja posljedica prirodne i druge nesreće preduzimaju se sve mjere koje doprinose što bržoj normalizaciji stanja na ugroženom području, odnosno stvaranja osnovne uslove za normalan život i rad.

U ovoj fazi zaštite i spašavanja, organi uprave općine imaju važan zadatak da iz budžeta općine ili od viših nivoa vlasti obezbijede finansijska sredstva za sanaciju šteta usljed prirodne i druge nesreće, a prije svega za sanaciju stambenih i najvažnijih infrastrukturnih objekata, od kojih zavisi uspostavljanje normalnog života na nastradalom području.

Također, je, u ovoj fazi, važno zajedničko angažovanje struktura civilne zaštite, organa uprave i pravnih i fizičkih subjekata, u obezbjeđenju efikasnog i dobro organizovanog prevoza evakuisanih lica u svoje domove, gdje treba angažovati neophodna prevozna sredstva i odgovarajući broj lica osposobljenih za ove poslove.

Angažovanje organa uprave na iniciranju i preduzimanju akcija prikupljanja finansijske i svake druge pomoći od domaćih organizacija i međunarodnih i domaćih humanitarnih organizacija, radi pružanja pomoći nastradalom stanovništvu, kao i radi sanacije oštećenih i uništenih objekata.

U ovoj fazi se, također, vrši procjena pričinjenih materijalnih šteta od strane općinskih stručnih komisija, koje ove poslove obavljaju u skladu sa odgovarajućom,Zakonski propisanom metodologijom, kako bi se procjena uradili na jednoobrazan način.

1.6. Snage civilne zaštite potrebne za realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja

Vrsta snaga

Realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja obavljaju, shodno odredbama Zakona, slijedeće strukture civilne zaštite:

Općinska služba civilne zaštite, Općinski štab civilne zaštite, štabovi civilne zaštite u MZ, privrednim društvima i drugim pravnim subjektima gdje je predviđeno formiranje štabova civilne zaštite, jedinice civilne zaštite opšte i specijalizovanje namjene i službe zaštite i spašavanja koje se formiraju u pravnim subjektima čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

Veličina i sastav snaga:
- **Općinski štab CZ-e: 1**
- **Štabovi CZ u MZ-a: 36**
- **Jedinice CZ-e opće namjene: 9 samostalnih vodova, 30 samostalnih odjeljenja**
- **Specijalizovane jedinice CZ-e: 1**
- **Službe Z/S-a: 9**

Ukupan broj pripadnika CZ-e: 1002

Sve strukture civilne zaštite (Općinska služba CZ, Općinski i štabovi civilne zaštite u MZ-a i jedinice opće i specijalizovane namjene) trebale bi biti opremljene odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima i opremom, u skladu sa, važećim okvirnim materijalnim formacijama. Na žalost, trenutno stanje opremljenosti svih struktura civilne zaštite u općini je krajnje loše, odnosno ne odgovara minimalnim potrebama za preduzimanje odgovarajućih mjera u akcijama zaštite i spašavanja, u slučaju prirodne i druge nesreće.

Gotovo sva neophodna materijalno-tehnička sredstva i oprema, za potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, u slučaju prirodne i druge nesreće, obezbjeđuje se putem mobilizacije istih od privrednih društava, javnih preduzeća, općinskih službi, javnih ustanova, drugih pravnih subjekata i građana koji raspolažu odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima i opremom, koja se nalazi na popisu u Općinskoj službi civilne zaštite.

1.7. Vrsta i količina MTS-a koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera mjera zaštite i spašavanja

Vrsta i količina MTS-a struktura civilne zaštite, koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera zaštite i spašavanja određeni su propisanim Okvirnim materijalnim formacijama za sve strukture civilne zaštite.

Za predložene mjere zaštite i spašavanja, također, se koriste, zavisno od intenziteta prirodne i druge nesreće i zavisno od veličine područja koje je zahvaćeno prirodnom i drugom nesrećom,osim MTS-a civilne zaštite i odgovarajuća MTS-a privrednih društava, javnih preduzeća, javnih službi, komunalnih preduzeća, općinskih službi, građana i drugih pravnih subjekata koji raspolažu odgovarajućim MTS-a. OSCZ će u svojoj evidenciji ustrojiti popis MTS-a i druge opreme sa kojom raspolažu strukture civilne zaštite u općini, kao i popis MTS-a i druge opreme sa kojom raspolažu odgovarajući pravni subjekti u općini, kao i građani. Navedena MTS-a i oprema može se, po Zakonu i zaštiti i spašavanje, mobilisati od navedenih subjekata, u slučaju izbijanja prirodne i druge nesreće, uz odgovarajuću finansijsku naknadu i na način kako je to propisano Zakonom i podzakonskim propisima.

1.8. Mjere zaštite i spašavanja koje provode privredna društva i druga pravna lica iz člana 32. stav 1. Zakona o zaštiti i spašavanju

Faza preventivne zaštite:

- Zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava.
- Zaštita i spašavanje od požara.
- Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla.
- Zaštita okolice.
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda.

Faza spašavanja (samo za konkretne subjekte)

Privredna društva i pravni subjekti iz člana 32. stav 1. Zakona o zaštiti i spašavanju, iz oblasti: zdravstva, veterinarstva, komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, hemijske industrije, građevinarstva, transporta, opskrbe, vatrogastva, ekologije i drugih oblasti od značaja za zaštitu i spašavanje, obavljaće slijedeće mjere zaštite i spašavanja u ovoj fazi:

- Evakuacija,
- Zbrinjavanje ugroženih i stradalih,
- Zaštita i spašavanje od radioloških, hemijskih i bioloških sredstava,
- Zaštita i spašavanje od rušenja,
- Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom,
- Zaštita i spašavanje od požara,
- Prva medicinska pomoć,
- Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla,
- Zaštita okolice i
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda.

Faza otklanjanja posljedica

Pravni subjekti iz člana 32. Zakona, iz oblasti: zdravstva,veterinarstva, stambeno-komunalnih poslova, vodoprivrede, poljoprivrede, građevinarstva,transporta i drugih oblasti od značaja za zaštitu i spašavanje obavljat će, u ovoj fazi, slijedeće mjere zaštite i spašavanja:

- Dezinfekcija i deratizacija stambenih i drugih objekata, kao i objekata za snabdijevanje stanovništva vodom za piće,
- Vraćanje stanovništa iz objekata za privremeni smještaj u svoje stambene objekte,
- Rašćišćavanje eventualnih ruševina,
- Asanacija terena,
- Najnužnije popravke stambenih i drugih građevinskih objekata, te infrastrukturnih objekata,
- Sanacija oštećenih vodoprivrednih objekata, riječnih korita i objekata za snabdijevanje stanovništva vodom za piće i
- Sanacija devastiranog prirodnog okoliša (šume, parkovi, i drugo).

1.9. Uslovi za realizaciju predloženih mjera, snaga i sredstava

Potrebna financijska sredstva i mogući izvori financiranja

Do sada nisu rađeni nikakvi predračuni potrebnih finansijskih sredstava za nabavku neophodnih MTS-a i druge opreme za opremanje svih struktura civilne zaštite, za potrebe preduzimanja akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, ali je sigurno da su, za ove potrebe, potrebna znatna sredstva, imajući u vidu da strukture civilne zaštite ne raspolažu minimalnin MTS-a i opremom za zaštitu i spašavanje, a postojeća oprema je potpuno zastarjela, dotrajala ili oštećena.

Neophodno je, u što kraćem roku, jedinicu civilne zaštite specijalizovane namjene, na nivou općine opremiti sa svim neophodnim MTS-a i opremom potrebnom za efikasno djelovanje u situaciji kada se preduzimaju akcije zaštite i spašavanja, u slučaju prirodne i druge nesreće.

U privrednim društvima i drugim pravnim subjektima iz člana 32. stav. 1. Zakona o zaštiti i spašavanju postoje određena MTS-a i oprema za preduzimanje akcija zaštite i spašavanje, ali bi i u ovim pravnim subjektima bilo neophodno sačiniti planove nabavke specijaliziranih MTS-a i opreme za poslove zaštite i spašavanja, za šta bi ovi subjekti trebali obezbijediti i neophodna finansijska sredstva.

Općinske službe odnosno organi uprave ne raspolažu gotovo nikakvim MTS-a i opremom za potrebe zaštite i spašavanja što predstavlja ozbiljan problem za ispunjavanje zakonske obaveze navedenih subjekata u zaštiti i spašavanju.

Glavni izvor finansiranja nabavke MTS-a i opreme, kao i drugih potreba struktura civilne zaštite, su finansijska sredstva koja se dobiju na osnovu zakonske obaveze izdvajanja, od strane svih privrednih društava i građana koji obavljaju samostalnu djelatnost, iznosa od 0,5 % od isplaćene neto plate zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažovanih po ugovoru o djelu i po ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova.

Od ukupnih financijskih sredstava koja se prikupe po navedenom osnovu 60 % pripada općinama i služe isključivo za namjene iz člana 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Izvori financiranja za nabavku MTS-a i opreme su i budžet Općine, zatim sredstva Kantonalne uprave CZ, Federalne uprave CZ i sredstva koja se obezbjeđuju iz odgovarajućih izvora Evropske unije, za ove namjene i donacije.

Izvori financiranja, također, treba da budu i privredna društva i drugi pravni subjekti od značaja za zaštitu i spašavanje, odnosno pravni subjekti čija MTS-a i oprema mogu biti ugroženi prirodnim i drugim nesrećama.

Nadležni subjekti iz općine i organi civilne zaštite, treba da preduzimaju akcije u cilju obezbjeđenja donatorskih sredstava (financijska sredstva, MTS-a i oprema) za potrebe zaštite i spašavanja.

U zadnjem odjeljku ovog Programa, tačnije u odjeljku 7. Pregled očekivanih troškova sa izvorima financiranja, dat je pregled svih mjera, snaga i sredstava struktura CZ-e, sa tačno utvrđenim iznosom konkretnog troška kao i izvorom financiranja istog.

1.10. Rokovi za obezbjeđenje nabavke planiranih sredstava i opreme kao i sredstava za edukaciju snaga civilne zaštite općine i drugih potreba za realizaciju utvrđenih mjera zaštite i spašavanja

Imajući u vidu sadašnju financijsku situaciju u društvu, rokovi za nabavku navedenih MTS-a i opreme, za potrebe opremanja svih struktura civilne zaštite, kao i za edukaciju pripadnika tih struktura, trebaju biti postavljeni u realne vremenske okvire, kada se radi o nabavci optimalnih količina MTS-a i opreme, ali treba voditi i računa da se najneophodnija MTS-a i oprema trebaju nabaviti u što kraćem mogućem roku i obezbijediti sredstva za edukaciju i obuku pripadnika struktura civilne zaštite i građana za preduzimanje mjera zaštite i spašavanja.

1.11. Saradnja na pružanju međusobne pomoći sa odgovarajućim snagama civilne zaštite iz R.Srpske i Međunarodnih humanitarnih organizacija

Saradnja i pružanje međusobne pomoći u akcijama zaštite i spašavanja sa odgovarajućim strukturama civilne zaštite R.Srpske regulisana je odgovarajućim Sporazumom o saradnji u ostvarivanju zadataka civilne zaštite koji je sklopljen između Federalne uprave civilne zaštite FBiH i Republičke uprave civilne zaštite RS, na koji je data saglasnost od Vlada oba entiteta.

Saradnja se posebno odnosi na planiranje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja, međusobnom obavještavanju o opasnostima, nastanku i posljedicama prirodnih i drugih nesreća, međusobnoj pomoći u zaštiti i spašavanju i uklanjanju posljedica prirodnih i drugih nesreća i obrazovanju i osposobljavanu pripadnika struktura civilne zaštite i drugih nosilaca zaštite i spašavanja, kroz sve raspoložive vidove, za ostvarenje navedenih zadataka.

Ova saradnja se, do sada, odvijala uglavnom sa susjednim općinama Modriča, B. Šamac i Pelagićevo u oblastima zaštite od poplava, protupožarne zaštite, deminiranja i zaštite i spašavanja od NUS-a.

Saradnja sa međunarodnim humanitarnim organizacijama, u dosadašnjem periodu se odvijala uglavnom za vrijeme prirodne i druge nesreće koja je zahvatala više općina, pri čemu je od nekih humanitarnih organizacija dobijena minimalna pomoć za sanaciju posljedica prirodne nesreće. Ta pomoć se odnosila na pakete hrane, sredstva za ličnu higijenu stanovništva, sredstva za dezinfekciju i deratizaciju stambenih objekata, odjeću, obuću, ćebad i drugo.

Posebna saradnja je ostvarena sa Medjunarodnim crvenim križem u oblasti upozoravanja na mine u ugroženim zajednicama na općini. Nameće se potreba da se saradnja struktura općine odnosno civilne zaštite sa međunarodnim humanitarnim organizacijama intenzivira odnosno uredi na mnogo bolji način nego što je to sada bilo.

1.12. Planiranje angažovanja nevladinih organizacija i udruženja građana čija je djelatnost u funkciji zaštite i spašavanja, na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju

U dosadašnjem periodu najčešća saradnja sa nevladinim sektorom bila je izražena kroz saradnju sa Crvenim križem općine i TK, nevladinim organizacijama angažovanim u oblasti deminiranja odnosno upozoravanja na mine i sl.

Saradnju struktura civilne zaštite sa nevladinim organizacijama i udruženjima građana na poslovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u narednom periodu treba, intenzivirati i proširiti i na druge NVO koje mogu biti od koristi u slučaju prirodnih i drugih nesreća.

1.13. Planiranje angažovanja sredstava i opreme privrednih društava i drugih pravnih lica i građana na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju

Odgovarajuća MTS-a i oprema privrednih društava i drugih pravnih subjekata, kao i građana, koji raspolažu sa odgovarajućim sredstvima i opremom za potrebe zaštite i spašavanja, po potrebi se, angažuju, zavisno od intenziteta, prirodne i druge nesreće, a naročito za vrijeme proglašenja stanja prirodne i druge nesreće na području općine i šire, kada Općinski štab civilne zaštite ima ovlaštenje za mobilizaciju navedenih MTS-a i opreme.

U situaciji kada strukture civilne zaštite općine, praktično ne raspolažu gotovo nikakvim MTS-a i opremom, angažovanje MTS-a i opreme, prije svega privrednih i drugih subjekata, koji raspolažu sa istim sredstvima, predstavlja jedini način obezbjeđenja MTS-a i opreme za preduzimanje akcija zaštite i spašavanja za vrijeme prirodne i druge nesreće.

U dosadašnjoj praksi, prisutan je problem obezbjeđenja finansijske nadoknade, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, za korištena MTS-a i opremu, za vrijeme prirodne i druge nesreće, naročito kada se radi o potrebi angažovanja MTS-a i opreme u svojini građana.

Navedena MTS-a i opremu, koja se može angažovati za potrebe zaštite i spašavanja iz preduzeća, drugih pravnih subjekata i građana, potrebno je ustrojiti i voditi u evidenciji Općinske službe civilne zaštite.

1.14. Situacije kada treba angažovati Oružane snage BiH, u zaštiti i spašavanju, način i obim njihovog angažovanja

Oružane snage BiH koriste se u akcijama zaštite i spašavanja u situacijama kada ljudske snage, MTS-a i oprema struktura civilne i drugih subjekata, nisu dovoljni za efikasno djelovanje u akcijama zaštite i spašavanja.

U takvim situacijama Komandant Federalnog štaba civilne zaštite podnosi zahtjev Ministarstvu odbrane za upotrebu pripadnika OSBiH na zadacima zaštite i spašavanja, po posebnim operativnim procedurama, koje će utvrditi FUCZ i Ministarsvo odbrane, a kojim će se urediti sva pitanja učešća pripadnika OS BiH u pružanju pomoći na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

1.15. Način vršenja procjene štete pričinjene usljed prirodne i druge nesreće

Procjenu pričinjenih šteta usljed prirodnih i drugih nesreća vrši Općinska komisija za procjenu šteta od prirodnih i drugih nepogoda na osnovu Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća („Sl. novine FBiH“, broj 75/04, 38/06, 52/09 , 56/09 i 36/14), koju imenuje Načelnik općine svojim Rješenjem.

Na ovakav način u oblasti procjene pričinjenih šteta, usljed prirodnih i drugih nesreća, obezbjeđuje se jedinstven pristup, što omogućava upoređivanje iznosa pričinjenih šteta i na osnovu toga određivanje prioriteta za finansijsku i drugu pomoć općinama za sanaciju šteta, od strane Vlade TK i Vlade FBiH.

1.16. Način prikupljanja podataka o pojavama prirodnih i drugih nesreća

Prikupljanje podataka o pojavi prirodnih i drugih nesreća na području općine, u ovom trenutku, nema precizno definisanu organizacionu formu. Podaci se prikupljaju u OSCZ na više načina: preko Operativnog centra CZ, dojavom iz odredjenih organa (PU i sl.), štabova civilne zaštite u MZ i privrednim društvima, dojavom građana i na druge načine.

Sistem prikupljanja podataka o pojavama prirodnih i drugih nesreća, na općini treba što prije organizovati i osposobiti u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju.

1.17. Način organizovanja i funkcioniranja operativnog centra CZ na području općine

Operativni centar CZ je u funkciji, sa jednim izvršiocem, koji ima 8-časovno radno vrijeme.

Operativni centar CZ raspolaže sa minimalnim, i nedovoljnim MTS-a i opremom za ove namjene, tako da je vrlo teško govoriti o efikasnom radu Centra.

Neophodno je obezbijediti odgovarajuća finansijska sredstva za nabavku propisanih MTS-a i druge opreme za normalan rad Operativnog centra CZ.

Trenutno Operativni centar CZ ima na raspolaganju adekvatan smještajni prostor za ove namjene obzirom da je i prije rata isti bio smješten u ovoj prostoriji.

Po nastanku prirodne ili druge nesreće potrebno je obezbijediti 24-časovno radno vrijeme, što znači da po potrebi treba privremeno treba mobilisati još 4 lica za rad u Operativnom centru CZ-e.

1.18. Način informisanja javnosti o problematici prirodnih i drugih nesreća

Informisanje građana i sredstava elektronskih i štampanih medija o svim bitnim aspektima koji su u vezi prirodne i druge nesreće, od strane OSCZ , odnosno OŠCZ , u situaciji kada se desila prirodna i druga nesreća, a naročito kada je proglašeno stanje prirodne i druge nesreće na području općine i šire, vrši se redovno, pravovremeno i u potpunosti, što je od bitnog značaja, jer je informisanje navedenih subjekata o vrsti, intenzitetu i području koje je zahvaćeno prirodnom i drugom nesrećom od posebnog značaja za pravovremeno angažovanje svih subjekata u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Na ovaj način ispunjava se osnovna zakonska obaveza da građani budu pravovremeno, vjerodostojno i u potpunosti informisani o vrsti i intenzitetu prirodne i druge nesreće koja je zahvatila određeno područje, što stvara preduslove da građani budu pripravni za preduzimanje svih neophodnih mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, a posebno mjera samozaštite i uzajamne zaštite građana.

2. PODACI O STANJU ORGANIZOVANOSTI CZ-e I DOSTIGNUTOM STEPENU ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE GRADAČAC

2.1. Stanje organizovanosti CZ-e na području općine Gradačac

Od aprila 1995. godine Civilna zaštita općine Gradačac je organizirana na osnovu Privremene okvirne, lične i materijalne formacije štabova, jedinica i povjerenika Civilne zaštite propisane od strane Ministra odbrane R BiH marta 1994. godine (broj 01-559/94). Donošenjem Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u junu 2003. godine, došlo je do transformisanja Štaba i formiranja Službe civilne zaštite općine i formiranja Općinskog štaba CZ na novim principima.

Općinsko vijeće je na sjednici održanoj u maju 2013.godine donijelo Odluku o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na području općine Gradačac. Ovom Odlukom se utvrđuje organizacija i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, tehničko-tehnoloških, ekoloških i drugih nesreća ili ratnih opasnosti na području općine Gradačac.

Na osnovu zakonske regulative iz oblasti zaštite i spašavanja, Odluke o organizaciji i djelokrugu općinskih organa i Odluke o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na području općine Gradačac, civilna zaštita Općine Gradačac je organizovana kroz slijedeće strukture:

a) Služba civilne zaštite

je stručna služba u jedinstvenom organu uprave koju sačinjavaju 2 odsjeka i to: Odsjek za civilnu zaštitu i Odsjek za zaštitu od požara i vatrogastvo. Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta jedinstvenog organa uprave općine Gradačac, u Službi civilne zaštite sistematizovano je 18 radnih mjesta od kojih je 5 popunjeno.

Ostatak do ukupnog broja sistematizovanih mjesta odnosi se na radna mjesta u Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici. Prema Odluci o organizovanju i funkcionisanju zaštite od požara i vatrogastvu na području općine Gradačac, Općina Gradačac je dužna formirati Profesionalnu vatrogasnu jedinicu u roku od 12 mjeseci od dana donošenja navedene Odluke. Trenutno je u Vatrogasnoj jedinici VD uposleno 8 vatrogasaca i to je, zasad, jedini oblik vatrogastva koji djeluje na području naše općine. Imajući u vidu navedeno, može se konstatovati da vatrogastvo nije regulisano u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu.

b) Općinski štab civilne zaštite sa 15 članova

Općinski štab civilne zaštite funkcioniše u miru, uglavnom, kada nadležni organ proglasi da je nastalo stanje prirodne i druge nesreće na određenom području, odnosno kada treba preventivno djelovati prije nastanka prirodne i druge nesreće kao i za vrijeme obuka i vježbi CZ a u ratu funkcioniše stalno.

c) Samostalni timovi, odjeljenja i vodovi civilne zaštite opće namjene

- Općinska jedinica civilne zaštite opće namjene jačine jednog samostalnog voda
- Samostalni vodovi opće namjene u MZ: Bukva, Centar - 2 voda, Mionica Centar, Mionica 3 , Vučkovci - 2 voda , Svirac ,
- Samostalna odjeljenja opće namjene u MZ : Bagdale, Biberovo Polje, Hrgovi Donji (Grabov Gaj, Avramovina, Porebrice), Jasenica, Jelovče Selo, Kerep, Ledenice Gornje, Ledenice Donje, Lukavac Gornji, Međđa Donja, Međđa Srednja, Međđa Gornja, Mionica 1, Mionica 2, Novalići, Okanovići, Požarike, Rajska, Sibovac, Srnice Donje, Srnice Gornje, Škorići, Toke, (Turić, Tramošnica), Varoš, Vida 1, Vida 2, Zelinja Donja, Zelinja Srednja,

d) Jedinica civilne zaštite specijalizovane namjene za NUS i deminiranje

e) Službe zaštite i spašavanja

Ove službe se mogu organizovati u pravnim licima sa sjedištem na području općine Gradačac, a što se reguliše posebnom odlukom, iz oblasti:

- Medicinske pomoći,
- Za zaštitu i spašavanje životinja (veterinarska služba),
- Za zaštitu na vodi i pod vodom,
- Za zaštitu od požara,
- Za zaštitu bilja i biljnih proizvoda,
- Za RHB zaštitu,
- Za spašavanje iz ruševina,
- Za logistiku,
- Za vodosnabdijevanje i čistoću,

f) Profesionalna vatrogasna jedinica

g) Štabovi CZ-e u MZ-a

Kao što je već navedeno materijalna opremljenost struktura civilne zaštite je veoma loša. Oprema i uređaji koje posjeduje Služba CZ su zastarjeli, oštećeni ili prevazidjeni.

Zbog obaveza koje proističu iz mobilizacije (visoki troškovi) do sada nije vršena mobilizacija jedinica i materijalnih sredstava, što u krajnjem slučaju otežava davanje objektivne ocjene o njihovoj upotrebljivosti. Dosadašnja iskustva u provođenju mjera zaštite i spašavanja, naročito onih u odbrani od prirodnih nesreća (poplave, odroni, klizišta) su pokazala da je mehanizacija, kojom raspolažu određena preduzeća (od interesa za zaštitu i spašavanje), adekvatna i efikasna u preduzimanju preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja. Prikupljanje podataka o stanju na terenu o ugroženosti ili djelovanju prirodne ili druge nesreće je svedeno, umjesto prijave od građana, MZ-a i drugih pravnih lica, na neposredno opažanje uposlenih u Službi za CZ i članova OpŠCZ, zbog čega se dešava da se podaci o nastanku štete od prirodne ili druge nesreće dobiju sa zakašnjenjem, što usporava i otežava preduzimanje potrebnih mjera zaštite i spašavanja.

2.2 Podaci o stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća

Mjere zaštite i spašavanja, a naročito preventivne mjere zaštite od svake navedene opasnosti (zemljotresi, klizišta, poplave, veliki sniježni nanosi, grad, suša, epidemije i epizootije, veliki požari), organizuju se i sprovode, ali ne u potpunosti. To je uslovljeno nizom objektivnih i subjektivnih okolnosti.

Snage i sredstva, kojim raspolažu pravna lica, iz područja: vatrogastva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, poljoprivrede, građevinarstva, transporta, ugostiteljstva i drugih područja, u kojima se obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, izuzimajući pojedine ustanove (Dom zdravlja, Elektrodistribucija i PTT), uglavnom nisu opremljene savremenijim tehničkim sredstvima i opremom i ekonomski su slabe da unapređuju sistem zaštite i spašavanja.

Realno je očekivati sporadično pojavljivanje nepovoljnih prirodnih pojava koje će svojim karakteristikama ugroziti veći dio stanovništva i nanositi velike štete ukupnoj ekonomiji općine, a trenutna organizacija, obučenost i opremljenost štabova civilne zaštite, jedinica specijalizovane namjene i jedinica opće namjene općine Gradačac je nedovoljna da se odupre svim nepovoljnim prirodnim pojavama koje ugrožavaju ili bi mogle ugroziti područje općine Gradačac.

Drumski saobraćaj, koji je posebno frekventan kroz područje općine, kojim se prevoze značajne količine opasnih, toksičnih, zapaljivih pa i eksplozivnih sredstava, ali i koncentracija odredjenog broja benzinskih pumpi na malom prostoru sa velikim rezervama naftnih derivata, opominje na mogućnost nastanka i širenja i drugih nesreća koje proizilaze iz eventualnih akcidentnih situacija te havarija pomenutih sredstava i energenata.

Nepravovremeno i neadekvatno poduzimanje odgovarajućih, Zakonom propisanih preventivnih mjera zaštite i spašavanja pravnih i fizičkih lica i građana, uveliko usložnjava mogućnost suprotstavljanja nadolazećoj ili ispoljenoj prirodnoj i drugoj pojavi koja ugrožava zdravlje ljudi i čini veće materijalne štete. Ovakvo stanje se najviše odrazilo kroz višegodišnje nepreduzimanje preventivnih mjera zaštite od poplave te je općina 2001. i 2005. i 2010. godine bila pogođena velikim poplavama koje su nanijele ogromne materijalne štete.

Svi objekti na području općine u društvenom, kao i većina objekata u privatnom vlasništvu su čvrsto građeni sa dovoljnom otpornošću na određenu jačinu zemljotresa uz poštivanje propisanih građevinskih normativa.

Preventivne mjere zaštite od požara uglavnom se sprovode, pa zahvaljujući tome na području općine nisu ni zabilježeni veliki požari koji bi poprimili karakteristike prirodne nesreće izazvane ljudskim faktorom. Indikativno je veliko požarno opterećenje kod pravnih subjekata koji u tehnološkom procesu koriste zapaljive, eksplozivne i druge opasne materije što je naročito izraženo u industrijskim zonama. Poseban akcenat treba posvetiti opremanju i popuni, u skladu sa zakonskim propisima, PVJ Gradačac radi brzog i efikasnog djelovanja u svim akcidentnim situacijama.

U zimskom periodu, za vrijeme sniježnih padavina, magistralni i regionalni putevi se redovno održavaju. Lokalni putevi kao i gradske ulice se čiste u organizaciji općine kroz angažovanje mehanizacije privrednih subjekata (Balegem, JP Komunalac dd) i građana uz obezbjeđenje određenih količina rezervi soli, goriva i abrazivnog materijala.

Blagovremene pripreme za zimsko održavanje puteva se redovno sprovode pa na ovim putevima ne dolazi do većih zastoja u saobraćaju. Većina vlasnika privatnih i društvenih objekata u gradu neredovno čiste snijeg ispred svojih objekata što otežava saobraćaj i ugrožava pješake. Iskustva pokazuju da postojeća organizacija nije dovoljna u slučaju naglih većih sniježnih padavina kada će se angažovati dodatne snage i sredstva.

Zaštita od "grada" je sistem protivgradne odbrane, koji je na području općine uspostavljen 2004.g. godine.Od izuzetnog značaja bi bilo uvezivanje sistema protivgradne odbrane sa susjednim općinama na nivou kantona, medjutim do sada nijedna od ovih općina nema protivgradnu odbranu.

Naizmjenično smjenjivanje tercijarnih klastita i krečnjaka uslovljava promjenjiva fizičko-mehanička svojstva, koja su podložna procesima površinskog raspadanja, pojave nestabilnosti, klizišta, erozija te nedisciplinovanost stanovništva u pogledu bespravne izgradnje stambenih objekata (najčešće van urbanizovane zone), objekata infrastrukture, nekontrolisana sječa šuma su najčešći uzročnici pojave klizanja zemljišta. Nepreduzimanje preventivnih mjera zaštite od nastanka klizišta dodatno usložnjava situaciju.

Preventivne mjere na sprječavanju pojave zaraznih bolesti su mnogobrojne i u njihovom sprovođenju mora učestvovati cjelokupno stanovništvo sa Domom zdravlja kao glavnim nosiocem organizovanja preventivne zaštite.

JZU Dom zdravlja Gradačac sa HES i Veterinarska stanica, kao nosioci aktivnosti na preduzimanju preventivnih mjera zaštite, najveći problem imaju u iznalaženju finansijskih sredstava koja moraju pratiti preventivne mjere. I pored navedenih problema u posljednjih nekoliko godina samo je jednom proglašavana epidemija i to gastroenterocolitisa (2005.g.) koja je uspješno kontrolisana i sanirana.

Sistem zaštite vodovoda na pojedinim područjima općine nije adekvatno riješen, a organizacija upravljanja pojedinim mjesnim i lokalnim vodovodima uslovljava neredovno i nekvalitetno održavanje istih. Pod redovnim nadzorom je gradski vodovod i 8 mjesnih vodovoda dok se u 10-tak MZ, gdje su manji lokalni vodovodi, ne vrše potrebne analize što može biti potencijalna opasnost pojave i širenja crijevnih zaraznih bolesti. Međutim, izgradnjom vodovoda koji će napajati vodom južni dio općine Gradačac sa izvorišta Domažić, gotovo kompletno vodosnabdijevanje bi se stavilo pod nadzor, što bi uveliko smanjilo opasnost od pojave i širenja crijevnih zaraznih bolesti.

U zaštiti od zoonoza osnovnu ulogu imaju preventivne mjere koje treba preduzimati. Nepostojanje nadzora nad poštivanjem propisanih mjera, tranziti životinja koji se vrše preko područja općine, nedovoljna edukovanost građana i vlasnika životinja su samo neki pogodujući faktori za nastanak i širenje zoonoza.

Pod uslovom da se redovno sprovode sve preventivne mjere zaštite, opasnost od nastanka prirodnih i drugih nesreća većih razmjera na području općine se može svesti na minimum.

3. PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE TREBA PROVODITI

Uspješnost funkcionisanja sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u najvećoj mjeri zavisi od dobro planiranih i provedenih preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Na području općine Gradačac provodit će se slijedeće preventivne mjere zaštite i spašavanja:

Red. broj	PREVENTIVNE MJERE	IZVRŠIOCI	ROK REALIZACIJE
1.	Deminiranje teritorije općine	Deminerske organizacije, BHMAC,	2014.-2018.g.
2.	Čišćenje i održavanje vodotoka	Služba za komunalne poslove i urbanizam, Služba CZ-e, KUCZ-e, FUCZ-e	2014.-2018.g.
3.	Izrada i usvajanje prostornog plana općine Gradačac	Služba za komunalne poslove i urbanizam, ON, OV	Do kraja 2014.god.
4.	Izrada plavnih kota niže brana jezera	Općina, AVP „Slivovi rijeke Save“, nadležna ministarstva	Do kraja 2018.
5.	Kontrola i provođenje zakonske regulative gradnje na prostoru ugroženom pucanjem brana na HA	Ministar.poljop., šum. i poljop. , kantonalni insp.vodoprivrede, Služba za kom poslove i urbaniz.	2014.-2018.g
6.	Organizovanje zimske službe odr - žavanja i njeno opremanje i ospo - sobljavanje	Općina, MZ -e, JKP, subjekti odabrani za zimsko održavanje	2014. -2018.g.
7.	Izrada geološke karte općine i katastra klizišta	Općinska služba za komunalne poslove i urbanizam	Do kraja 2015.g
8.	Propisivanje geomeh.ispit.tla kod izdavanja građevinske dokumen - tacije po potrebi	Općinska služba za komunalne poslove i urbanizam	Stalno
9.	Uređenje nestabilnih terena (izgrad.potpor.zidova, drenaž.kanal, pošumljavanje)	Općina, građani, preduzeća	Stalno
10.	Pojačan nadzor gradnje objekata	Inspekcije Općine	Stalno
11.	Preventivna cijepljenja i dijagnostička ispitivanja u skladu sa Godišnjom naredbom Ureda za veterinarstvo o zaštiti od zaraznih i parazitnih bolesti,kao i provođ enje drugih naređenih mjera organa na suzbijanju zaraznih i parazitnih bolesti životinja	Veter. stanice, vlasnici stoke	Stalno
12.	Zabrana prometa životinja na pod - ručju općine bez prateće dokumen-tacije	Veter. inspektor, policija	Stalno
13.	Striktna i stalna kontrola zdrav. stanja životinja na stočnim pijacama	Veterinarski inspektor	Stalno
14.	Upoznavanje vlasnika sa obavezom posjedovanja mliječnog kartona za grla čije se mlijeko koristi u ishrani stanovništva	Veterinarski i sanitarni inspektor, vlasnici stoke	Stalno

15.	Edukacija stanovništva o značaju termičke obrade mlijeka i drugih proizvoda animalnog porijekla sa aspekta onemogućavanja pojave i širenja zaraznih bolesti	Služba civilne zaštite, veteri - narske stanice, inspekcije	Stalno
16.	Edukacija stanovništva o nužnosti kupovine namirnica animalnog porijekla iz kontrolisanih objekata i od kontrolisanih proizvođača	Inspekcijski organi, Služba za civilnu zaštitu, veterinarske stanice	Stalno
17.	Organizovanje i provođenje veterinarsko-zdravstvenih mjera u proizvodnji namirnica animalnog porijekla	Proizvođači	Stalno
18.	Pregled objekata i prostorija u kojima se drže životinje i edukacija vlasnika o propisanim standardima za držanje životinja	Veterinarske stanice, veter. i sanitar. inspektor	Stalno
19.	Veterinarsko-zdravstveni pregled životinja za klanje i kontrola prometa namirnica životinjskog porijekla	Veterinarski i sanitarni inspektor	Stalno
20.	Zabrana klanja životinja bez veterinarskog pregleda	Veterinarski inspektor	Stalno
21.	Organizovanje i izvođenje DDD objekata za prevoz i smještaj životinja,kao i objekata za proizvodnju i skladištenje stočne hrane i namirnica animalnog porijekla	Veterinarske stanice, inspekcije	Stalno
22.	Zbrinjavanje pasa lutalica	Općina, veterinarska stanica	Stalno
23.	Edukacija proizvođača bilja i biljnih proizvoda	Udruženja poljoprivrednika	Stalno
24.	Striktna primjena propisa iz oblasti zaštite od požara	Pravna i fizička lica	Stalno
25.	Redovno informisanje o stanju na vodotocima i akumula cijama u vanrednim uslovima	Služba za civil. zaštitu, AVP rijeke Save, Operativni centar CZ-e	Period većih kišnih padavina
26.	Edukacija stanovništva iz oblasti zaštite od NUS-a i MES-a	Služba za civilnu zaštitu, Crveni križ, NVO, BH MAC	Stalno
27.	Obilježavanje i deminiranje rizičnih površina od mina	BH MAC, TUN timovi CZ, donatori, OSBiH	Stalno
28.	Pronalazak,preuzimanje,skladišten je i uništavanje NUS-a	Služba CZ, PU i TUN timovi	Stalno
29.	Obuka i opremanje struktura CZ	Općina, pravna lica i Služba CZ	Stalno
30.	Opremanje Službe CZ sredstvima veze i uvezivanje sistema sa VJ, JKP, PU i dr.	Općina	2014.-2015.g.
31.	Obuka stanovništva iz oblasti zaštite i spašavanja	Služba CZ u skladu sa planom i programom KUCZ i FUCZ	Stalno

U oblasti zaštite od požara, na području općine Gradačac, provodit će se slijedeće preventivne mjere zaštite i spašavanja:

RED. BROJ	PREVENTIVNE MJERE	IZVRŠIOCI	ROK
1.	Donošenje planskih i normativnih dokumenata u oblasti vatrogastva i zaštite od požara	Obrađivač: INZIO, Služba CZ Predlagač:Općinski načelnik Usvaja: OV-e	Realizovano u u 2013.god.
2.	Organizovanje, popuna i opremanje profesionalne vatrogasne jedinice	Općinski načelnik	Do kraja 2014god..
3.	Planiranje i osiguravanje finansijskih sredstava u budžetu općine za potrebe zaštite od požara i vatrogastva	Općinski načelnik i Općinsko vijeće	Kontinuirano
4.	Izgradnja prilaznih puteva i prolaza za vatrogasna vozila i tehniku	Sva pravna i fizička lica	Kontinuirano
5.	Izgradnja požarnih stepeništa i pomoćnih izlaza	Vlasnici objekata	Kontinuirano
6.	Izbor lokacije i dispozicija građevina	Vlasnici objekata	Kontinuirano
7.	Osiguravanje potrebnih količina vode i drugih sredstava za gašenje požara	Vlasnici objekata	Kontinuirano
8.	Izrada i održavanje protivpožarnih prosjeka i puteva u šumama	JP Šume TK, Općina u saradnji sa vlasnicima šuma	Do kraja 2015. godine
9.	Osiguranje opreme i sredstava za gašenje šumskih požara	JP Šume TK, PVJ i DVJ VD	Kontinuirano
10.	Zabrana upotrebe otvorene vatre na posebnim mjestima i prostorima	Vlasnici posebnih mjesta i prostora	Kontinuirano
11.	Izbor i održavanje tehnoloških procesa i uređaja kojima se osigurava sigurnost protiv požara	Vlasnici tehnoloških procesa i uređaja	Kontinuirano
12.	Instalisanje sistema aktivne zaštite od požara	Vlasnici objekata i prostora	Kontinuirano
13.	Održavanje i instalacija (električne,gasne,ventilacijske i sl.), dimnjaka i ložišta	Vlasnici objekata i prostora, upravitelji stambenih objekata	Kontinuirano
14.	Obuka zaposlenih i građana za gašenje početnih požara	Zaposleni u pravnim licima i građani	Kontinuirano

U planiranju preventivnih mjera zaštite i spašavanja mogu se planirati i druge preventivne mjere za koje se ukaže potreba tokom izrade planske dokumentacije.

4. OSNOVNI CILJEVI, ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZIRANJE SNAGA I SREDSTAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

4.1.Osnovni ciljevi, zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja

Da bi se strukture civilne zaštite, organi uprave, privredna i druga pravna lica mogli uspješno suprostaviti u svim oblicima ugrožavanja ljudi i materijalno-tehničkih sredstava u slučaju pojave prirodne ili druge nesreće većih razmjera potrebno je da budu ispunjeni slijedeći uslovi:

- Općinski operativni centar CZ, osmatračka mreža i osmatračke jedinice budu obrazovane, opremljene potrebnim tehničkim sredstvima i obučene za izvršavanje svojih Zakonom propisanih poslova te kao takve omoguće kvalitetan, brz i neprekidan protok informacija za sve sudionike zaštite i spašavanja.
- stručne i druge poslove zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine vrši Služba civilne zaštite općine opremljena potrebnim sredstvima i popunjena stručnim i iskusnim kadrom koji može uspješno odgovoriti Zakonom propisanim obavezama koji se pred nju postave.
- razvijena lična i uzajamna zaštita građana, jer su svi obučeni za preduzimanje mjera i postupaka preventivne zaštite, prve pomoći i samopomoći i za druge vidove hitnih intervencija u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara. Sva domaćinstva su opremljena neophodnim sredstvima za ličnu i uzajamnu zaštitu;
- postojanje obrazovane, popunjene, opremljene i obučene strukture civilne zaštite po mjesnim zajednicama koje su spremne odgovoriti svim izazovima u upravljanju i provodjenju akcija zaštite i spašavanja;
- da su određeni povjerenici civilne zaštite u svim naseljima , drugim tijelima i ustanovama i pravnim osobama u kojim se ne osniva štab civilne zaštite. Svi povjerenici su zadovoljavajuće starosne i obrazovne strukture, obučeni i opremljeni za izvršavanje svojih poslova koji se odnose na organizovanje i preduzimanje neposrednih mjera na učestvovanju građana i uposlenika u provođenju samozaštite te mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na području za koje su zaduženi;
- da postoje organizovane, opremljene i obučene službe zaštite i spašavanja u pravnim licima čija je redovna djelatnost od neposrednog značaja za zaštitu i spašavanje koje te poslove ostvaruju provođenjem preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja. Službe zaštite i spašavanja su organizovane u pravnim licima koja obavljaju djelatnost iz područja: zdravstva, veterinarstva, stambeno-komunalnih poslova, građevinarstva, transporta, snabdijevanja, ugostiteljstva, vatrogastva i ekologije;
- da za neposredno izvršavanje zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća većih razmjera i otklanjanje posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća imaju organizovane jedinice opće i specijalizovane namjene. Jedinice opće namjene treba da su opremljene, obučene i organizovane na teritorijalnom principu po mjesnim područjima i privrednim subjektima. Za izvršavanje složenijih zadataka zaštite i spašavanja su organizovane specijalizovane jedinice CZ a koje se koriste kada snage i sredstva pravnih lica i službe zaštite i spašavanja te jedinice civilne zaštite opće namjene nisu dovoljne za ostvarivanje efikasne zaštite i spašavanja na području općine.

Ciljevi i zadaci

Kako bi se približili viziji ostvarivanja zaštite i spašavanja općine Gradačac potrebno je definisati ciljeve koji će se u narednom periodu realizovati. Uzimajući u obzir ograničene resurse, u smislu finansijskih i institucionalnih kapaciteta, definišu se sljedeći ciljevi i zadaci:

CILJ 1.

CILJ	ZADACI	NADLEŽNOST	ROKOVI
	1. Procjena ugroženosti ljudi i ma terijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća većih razmjera - **ažuriranje**	Općinski načelnik	Realizovano u 2013.god.
	2a.Procjena ugroženosti od požara 2b.Plan zaštite od požara 2c.Odluka o organizovanju i funkcionisanju zaštite od požara i vatrogastvu na području općine Gradačac	Općinsko vijeće	Realizovano u 2013.god.

CILJ	ZADACI	NADLEŽNOST	ROKOVI
Normativno-pravno regulisanje zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na području općine Gradačac	3.Odluka o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugi nesreća na području općine Gradačac	Općinsko vijeće	Realizovano u 2013.god.
	4.Plan zaštite ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća	Općinski načelnik	Realizovano u 2013.god
	5. Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća 2014-2018	Općinsko vijeće	Juni 2014.god.
	6. Odluka o organizovanju službi zaštite i spašavanja	Općinski načelnik	Do kraja 2014.god.
	7. Odluka o osnivanju jedinica opće namjene	Općinski načelnik	Do kraja 2014.god.
	8. Odluka o osnivanju jedinica specijalizovane namjene	Općinski načelnik	Do kraja 2014.god.
	9. Odluka o materijalnim formacijama štabova, službi i jedinica civilne zaštite	Općinski načelnik	Do kraja 2014.god.
	10.Odluka o materijalnoj formaciji povjerenika	Općinski načelnik	Do kraja 2014.god.
	11. Odluka o osnivan ju jedinica opće namjene u ustanovama i pravnim licima	Rukovodioci ustanova i pravnih lica	Do kraja 2014.god.

CILJ 2.

CILJ	ZADACI	NADLEŽNOST	ROKOVI
Popuna ljudstvom štabova, službi zaštite i spašavanja, povjerenika i jedinica civilne zaštite	1. Formiranje štabova CZ u mjesnim zajednicama	Općinski načelnik	Do kraja 2014.godine
	2. Formiranje jedinica CZ opće namjene	Općinski načelnik	Do kraja 2014.godine
	3.Formiranje jedinice CZ-e specijalizovane namjene	Općinski načelnik	Do kraja 2014.godine
	4. Formiranje službi zaštite i spašavanja	Općinski načelnik	Do kraja 2014.godine
	5. Popuna profesionalne vatrogasne jedinice u Službi CZ-e, Odsjek za zaštitu od požara i vatrogastvo	Općinski načelnik	Do kraja 2014.godine
	6.Popuna ljudstvom jedinica CZ opće namjene	Služba CZ	Do kraja 2014.god.

	7. Popuna ljudstvom službi zaštite i spašavanja	Služba CZ	Do kraja 2014.god.
	8.Popuna ljudstvom jedinica CZ-e specijalizovane namjene	Služba CZ	Do kraja 2014.god.
	9. Postavljanje povjerenika CZ u MZ-a, u pravnim licima i službama za upravu	Općinski načelnik	Po potrebi u kontinuitetu

CILJ 3.

CILJ	ZADACI	IZVRŠAVA	ROKOVI
Nabavka neophodnih materijalno-tehničkih sredstava	1. Nabavka lične opreme i sredstava štabova i jedinica civilne zaštite općine	Općinski načelnik	Kontinuirano do 2018.god.
	2. Nabavka zajedničke opreme i sredstava štabova, jedinica i povjerenika civilne zaštite općine	Općinski načelnik	Kontinuirano do 2018.god.
	3. Nabavka lične opreme i sredstava službi zaštite i spašavanja civilne zaštite općine	Općinski načelnik	Kontiuirano do 2018.god.
	4. Nabavka zajedničke opreme i sredstava službi zaštite općine	Općinski načelnik	Kontinuirano do 2018.god.
	5. Nabavka opreme i sredstava za Operativni centar CZ	Općinski načelnik	Kontinuirano do 2018.god.
	6. Nabavka sredstava za ličnu i kolektivnu zaštitu iz tačke IV Odluke[1]	Pravna lica	Do kraja 2015. god.
	7.Nabavka sredstava za ličnu i kolektivnu zaštitu iz stava 2.tačkaV Odluke[1]	Pravna lica	Do kraja 2015. god.
	8. Opremanje profesionalne vatrogasne jedinice	Općinski načelnik	2014.-2018.godine
	9. Opremanje službi zaštite i spašavanja u pravnim licima	pravna lica	Do kraja 2015.god.
	10.Nabavka sredstava za ličnu i kolektivnu zaštitu iz tačke II Odluke[1]	građani	Do kraja 2015.god.
	11.Nabavka opreme za potrebe rada Službe civilne zaštite	Općinski načelnik	Kontinuirano do 2018.god.

[1] Odluka o vrsti i minimalnim količinama sredstava potrebnih za spro vođenje lične i kolektivne zaštite građana i zaposlenika u poslovnim objektima i stambenim zgradama od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 23/04.

CILJ 4.

CILJ	ZADACI	IZVRŠAVA	ROKOVI
Obuka za zaštitu i spašavanje	1. Obuka komandanta, načelnika i članova Općinskog štaba civilne zaštite	Služba civilne zaštite	2014.i 2018.g
	2. Obuka komandira i članova štabova u MZ-a	Služba civilne zaštite	2015.i 2016.g.
	3. Obuka jedinica CZ-e opće namjene	Služba civilne zaštite	2015.,2016. i 2017.g.
	4. Obuka jedinica CZ-e specijalizovane namjene	Služba civilne zaštite	2014.i 2016.g.
	5. Obuka službi zaštite i spašavanja	Služba civilne zaštite	2015.i 2016.g.
	6. Obuka Profesionalne vatrogasne jedinice	Ovlašteni instruktori	2014.-2018.g

4.2. Smjernice za organizovanje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje

Poslovi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća su od općeg interesa za općinu Gradačac.

Općina osigurava izgradnju jedinstvene organizacije zaštite i spašavanja na teritoriji općine u skladu sa Zakonom i drugim propisima, planovima i drugim dokumentima kojima se uređuju pitanja organizovanja,razvoja, pripremanja i upotrebe snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Zaštita i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća organizuje se i provodi u skladu sa načelima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i preuzetim međunarodnim obavezama.

Civilna zaštita i druge djelatnosti namijenjene za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća imaju humanitarne, nevojne i izvanpolitičke karakteristike i zasnivaju se na načelima saradnje, solidarnosti i uzajamnom pomaganju svih učesnika u sprečavanju, otklanjanju ili ublažavanju posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća većih razmjera.

Jedinstveno organizovanje zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća većih razmjera ostvaruje se organizovanjem i preduzimanjem sljedećih mjera i aktivnosti:

1) otkrivanje.praćenje i sprečavanje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća;
2) osmatranje i održavanje drugih vidova zaštite i spašavanja;
3) mobilisanje i aktiviranje snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje;
4) otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća do osiguranja osnovnih uslova za život;
5) nadzor nad provođenjem propisa o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća;
6) pružanje pomoći susjednim i drugim općinama na području FBiH, RS i Brčko Distriktu;
7) uzbunjivanje o opasnostima i davanje uputstava za zaštitu i spašavanje;
8) obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje;
9) uspostava, organizovanje, opremanje, obučavanje i osposobljavanje civilne zaštite i
10) traženje pomoći od susjednih i drugih općina na području FBiH, RS i Brčko Distrikta.

<u>Lična i uzajamna zaštita</u>

Ličnu i uzajamnu zaštitu, kao najmasovniji oblik pripremanja i organizovanog učešća građana u zaštiti i spašavanju, bi trebalo organizovati i sprovoditi u okviru svake porodice, stambene i poslovne zgrade, naseljima, javnim objektima i pravnim licima.

Građane i uposlenike je potrebno osposobiti i uvježbati za mjere i postupke preventivne zaštite, prvu pomoć i samopomoć, zbrinjavanje djece i nemoćnih lica i druge hitne intervencije u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

Mjere zaštite i spašavanja

Prilikom utvrđivanja prostornih i urbanističkih planova mora se obezbijediti njihovo prilagođavanje zahtjevima zaštite i spašavanja. Pri planiranju prostora za razvoj grada, naselja, industrijskih, saobraćajnih, energetskih, PTT i svih drugih djelatnosti i objekata obezbijediti poštivanje zahtjeva i potreba zaštite i spašavanja.

Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara - Skloništa i zaklone treba graditi na osnovu procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća većih razmjera. Na osnovu procjene ugroženosti se odlučuje u kojim urbanim dijelovima općine treba graditi sklonište a u kojim je dovoljno obezbijediti samo zaklone i skloništa dopunske zaštite. Skloništa bi u pravilu trebalo graditi kao dvonamjenska, kako bi se ista mogla u miru koristiti za kulturne, ugostiteljske, trgovačke i slične potrebe.

Evakuaciju bi trebalo izvoditi pravovremeno i u najnužnijem obimu. U načelu, evakuisati samo određene kategorije stanovništva i materijalnih dobara. Štabovi, službe za upravu nadležne za prostorno planiranje i urbanizam, promet, zdravstvo i socijalnu zaštitu, snabdijevanje, stambeno-komunalne poslove, obrazovanje i druge službe, organizacije i pravna lica koje učestvuju u evakuaciji se pravovremeno moraju uključiti u planiranje evakuacije i obezbjediti potrebna sredstva za evakuisanje stanovništva i materijalnih dobara.

Zbrinjavanje ugroženih i stradalih građana u slučaju prirodne i druge nesreće većih razmjera mora se pravovremeno utvrditi u planovima zaštite i spašavanja. Za zbrinjavanje ugroženih i stradalih se moraju obezbijediti osnovne potrebe za život (nužni smještaj, ishrana, odjeća, posteljina, zdravstvena zaštita i sl.). U pripremi ove mjere zaštite i spašavanja bi trebalo pravovremeno angažovati štabove civilne zaštite, povjerenike i humanitarne organizacije koje će učestvovati u njenoj realizaciji.

Za radiološku, hemijsku i biološku zaštitu i otklanjanje nastalih posljedica treba obučiti i uvježbati građane u okviru lične i uzajamne zaštite. Preduzeti mjere da se građani obezbijede sredstvima za ličnu RHB zaštitu a pravna lica za svoje uposlenike sredstvima za kolektivnu zaštitu.

Zaštita i spašavanje od rušenja se obavezno planira i provodi kao preventivna i kao operativna mjera. Ova mjera zahtijeva organizovane, obučene i dobro opremljene snage. Za sprovođenje spašavanja u specifičnim situacijama, kao što je zatrpavanje u dubokim ruševinama, blokada velikim požarima ili poplavama, treba obezbijediti specifičnu spasilačku opremu i dobro uvježbane i psiho-fizički zdrave i jake spasioce. U spasavanju ljudi i materijalnih dobara iz ruševina treba planirati i koristiti pored snaga civilne zaštite i građevinska, komunalna, transportna i druga privredna društva, vatrogasne jedinice, kao i druga pravna lica koja raspolažu odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima, opremom, znanjem i radnom snagom. Za spašavanje u lakšim situacijama bi trebalo obučiti građane u okviru samozaštite.

Zaštitu i spašavanje od požara prvenstveno usmjeriti na provodjenje preventivnih mjera u svim sredinama, objektima, mjestima i prostorima gdje postoji mogućnost nastanka požara kao i na pripremi građana i uposlenika na sprovođenju preventive u gašenju početnih požara. Profesionalna vatrogasna jedinica treba da čini osnovnu snagu za organizovanje i pripremanje zaštite od požara. U saradnji sa dopunskim snagama DVJ, jedinicama CZ-e posebnu snagu za gašenje manjih požara treba da čine građani i uposlenici. U gašenju većih požara se angažuju organizacije čija je redovna djelatnost zaštita i spašavanje od požara i, ako ista nisu dovoljna, angažuju se sve raspoložive snage i sredstva civilne zaštite i drugi organi i organizacije.

Zaštita od neeksplodiranih ubojnih sredstava je mjera koja se sastoji u pronalaženju, otkrivanju, obilježavanju, iskopavanju, prenošenju, utovaru, prevoženju, istovaru, privremenom skladištenju, deaktiviranju i uništavanju neeksplodiranih ubojnih sredstava na svim područjima na kojima se nalaze ta sredstva. Mjeru organizovati kroz samozaštitu građana koje treba upoznavati sa opasnostima i postupcima u slučaju pronalaska NUS-a i planiranje angažovanja specijalizovanih timova civilne zaštite namijenjenih za izvršavanje ovih poslova.

Prvu medicinsku pomoć treba organizovati tako da se stvore uslovi za pružanje prve medicinske pomoći na mjestu povređivanja i u toku evakuacije do zdravstvene ustanove. Obezbijediti učešće građana kroz ličnu i uzajamnu zaštitu, zdravstvene ustanove, Crveni križ i druge humanitarne organizacije.

Zaštitom i spašavanjem životinja i namirnica životinjskog porijekla, prvenstveno treba da se bave organi i organizacije i individualni proizvođači koji se bave uzgojem i čuvanjem životinja i namirnica životinjskog porijekla, kao svojom redovnom djelatnošću. Općinska služba za privredu, razvoj i finansije u saradnji sa Štabom civilne zaštite i JP Veterinarska stanica čini osnovnu snagu za organizaciju, usklađivanje i po potrebi neposredno provođenje ove mjere.

Za asanaciju terena treba prvenstveno osposobiti i pripremiti JKP "Komunalac" dd koje se u cjelini uključuje za izvršavanje zadataka asanacije terena a po potrebi će se uključivati i pravna lica, zdravstvene i veterinarske ustanove, PVJ, jedinice i službe civilne zaštite, te organi uprave i općinske službe za upravu koji su nadležni za preduzimanje sanitarno-higijenskih i sanitarno-tehničkih mjera na terenu.

Zaštitu bilja i biljnih proizvoda treba prvenstveno da vrše JP Šume TK i privredna društva iz oblasti poljoprivrede, šumarstva i snabdijevanja i individualni poljoprivredni proizvođači u okviru svoje redovne djelatnosti zajedno sa organom uprave koji je nadležan za ovu oblast.

Zaštitu okoliša prvenstveno treba obezbijediti kroz poštivanje propisanih preventivnih mjera zaštite a za brze intervencije u zaštiti i spašavanju od opasnosti i posljedica od tehnološke ili ekološke nesreće organizirati i osposobiti stručne ekipe u pravnim licima kao i osigurati potrebnu opremu i sredstva u skladu sa Procjenom ugroženosti Općine.

Zaštitu na vodi i pod vodom provode privredna društva u oblasti vodoprivrede i građani kroz preduzimanje propisanih preventivnih mjera. Za slučaj potrebe će se angažovati službe zaštite i spašavanja i jedinice civilne zaštite koje se moraju opremiti i osposobiti za spašavanje na vodi i pod vodom.

Štabovi civilne zaštite

Štabovi civilne zaštite se formiraju kao operativno-stručni organi u naseljenim mjestima, privrednim i drugim pravnim licima, za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja na području naselja i općine. Štabovi se u miru aktiviraju samo onda kada nadležni organ proglasi da je nastalo stanje prirodne i druge nesreće na određenom području kao i za vrijeme vježbi civilne zaštite, a u ratu funkcionišu stalno. U rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja štabovi civilne zaštite vrše slijedeće poslove:

- Odlučuju o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju i te snage raspoređuju na ona područja koja su ugrožena
- Naređuju provođenje odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja i određuju snage i sredstva koja će te mjere provoditi
- Usmjeravaju, koordiniraju i rukovode akcijama zaštite i spašavanja svih učesnika angažovanih na zaštiti i spašavanju

Službe zaštite i spašavanja

Službe zaštite i spašavanja se po pravilu organizuju u pravnim licima čija je redovna djelatnost od neposrednog značaja za zaštitu i spašavanje. One vrše poslove po pitanjima koja proizlaze iz osnovne djelatnosti pravnog lica, a ostvaruju ih provođenjem preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja, od momenta nastajanja prirodne ili druge nesreće do otklanjanja posljedica, odnosno do momenta kad se ocijeni da prestaje potreba za angažovanjem tih službi.

Jedinice civilne zaštite

Jedinice civilne zaštite treba organizovati, opremiti i osposobljavati kao operativne interventno-manevarske snage za neposredno izvršavanje zadataka zaštite i spašavanja. Formiranje jedinica civilne zaštite treba vršiti, u načelu, radi izvršavanja onih zadataka za koje se ocijeni da postojeće snage i sredstva službi zaštite i spašavanja ne bi bile dovoljne. Jedinice civilne zaštite se formiraju kao jedinice opšte i specijalizovane namjene.

Jedinice civilne zaštite opšte namjene treba formirati, opremati i obučavati za izvršavanje zadataka na pružanju podrške u provođenju prve medicinske pomoći, za gašenje početnih i manjih požara, zaštitu od poplava, spašavanju ugroženih iz ruševina, izgradnji skloništa i zaklona, provođenje mjera RHB zaštite, evakuaciji i zbrinjavanju ugroženih i stradalih, transportu i snabdijevanju osnovnim sredstvima za ishranu, smještaj i zdravlje ugroženog stanovništva, te zaštitu životinja. Ove jedinice koristiti za djelovanje i pomoć službama zaštite i spašavanja na području na kojem su organizovane. U slučaju potrebe ove jedinice se mogu upućivati i van područja za koje su obrazovane.

Jedinice civilne zaštite specijalizovane namjene treba organizovati, pripremati i obučavati radi izvršavanja složenijih i istovrsnih zadataka zaštite i spašavanja prvenstveno iz onih oblasti koje nemogu pokriti postojeće službe zaštite i spašavanja a u skladu sa procjenom ugroženosti općine od prirodnih i drugih nesreća većih razmjera.

Društvene organizacije (Crveni križ, vatrogasne organizacije, radio-amateri i sl.) sa njihovim stručnim kadrovima i opremom treba uključiti u akcije zaštite i spašavanja.

Za opremanje jedinica civilne zaštite prvenstveno treba koristiti materijalno-tehnička sredstva pravnih lica i sredstva u svojini građana. Za obavljanje složenijih zadataka, kao što je spašavanje iz ruševina, spasavanje s visina, pronalaženje i uništavanje NUS-a i sl. treba u potrebnom obimu obezbijediti i specijalna materijalno-tehnička sredstva.

Rukovođenje i upotreba snaga i sredstava civilne zaštite

Za operativno-stručno rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja formiraju se štabovi civilne zaštite po mjesnim zajednicama, u privrednim subjektima i Općinski štab civilne zaštite za područje općine Gradačac.

Složenost i obimnost zadataka zaštite i spašavanja od posljedica prirodnih i drugih nesreća većih razmjera čini rukovođenje civilnom zaštitom složenim i značajnim za uspješno djelovanje zaštite i spašavanja u cjelini. Radi toga se mora posvetiti posebna pažnja popuni štabova civilne zaštite stručnim kadrovima koji imaju organizatorske sposobnosti i iskustvo za rukovođenje.

Štabove civilne zaštite treba osposobiti i uvježbati da sa uspjehom mogu procjenjivati nastalu situaciju, brzo i efikasno preduzimati odgovarajuće mjere i aktivnosti zaštite i spašavanja, sa uspjehom koordinirati zadatke i mjere svih učesnika u zaštiti i spašavanju.

5. OSNOVE ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Obučavanje i osposobljavanje pripadnika civilne zaštite i stanovništva se izvodi u skladu sa Nastavnim planom i programom kojeg donosi direktor Federalne uprave civilne zaštite.

a) Obučavanje i osposobljavanje jedinica civilne zaštite

Sa jedinicama specijalizovane namjene, nakon njihovog formiranja, materijalne i kadrovske popune planirati i izvoditi (u najpogodnije vrijeme) obuku najmanje jednom godišnje.

Obuku jedinica civilne zaštite opće namjene planirati i izvoditi uz primjenu praktičnog metoda rada s naglaskom na uvježbavanju postupaka i ponašanja u vanrednim situacijama.Teorijski dio nastave svesti na najneophodnija objašnjenja i davanja podataka o temi ili predmetu sa kojim se pripadnici jedinice upoznaju. Izvođenje obuke, u načelu, planirati u naseljima gdje su jedinice organizovane.

Pripremi komandira jedinica i rukovodilaca službi zaštite i spašavanja i drugih lica koja izvode nastavu posvetiti posebnu pažnju kroz organizovanje specijalističkih kurseva najmanje jednom u dvije godine.

Potpuno materijalno obezbjeđenje (očigledna nastava, stručnost predavača i dobro odabran metod rada, finansijska sredstva) je osnovna predpostavka za uspjeh obuke, pa se u pripremi za obuku i u njenom izvođenju moraju obezbijediti navedeni uslovi i pretpostavke.

b) Obučavanje i osposobljavanje profesionalne vatrogasne jedinice

Vatrogasna jedinica treba u načelu da čini osnovu za organizovanje i pripremanje zaštite od požara. Svi profesionalni vatrogasci PVJ-e općine podliježu obavezi stalnog stručnog osposobljavanja i usavršavanja koje organizuje i provodi Služba civilne zaštite.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasca provodi se putem obuke,seminara,savjetovanja,vježbi,kurseva ili drugih oblika stručnog usavršavanja koja se organizuju i provode prema planu i programu koji donosi FUCZ-e a koji realizuju starješine PVJ-a iz organa uprave općine.

Profesionalni vatrogasci mogu se uputiti i na stručnu obuku i osposobljavanje koje organizuju druge institucije kada se radi o pitanjima iz oblasti vatrogastva.

PVJ-a dužna je da u okviru svoje redovne djelatnosti organizuju i stalno provode stručno osposobljavanje, uvježbavanje i kondicioniranje vatrogasaca svoje jedinice, radi održavanja i usavršavanja njihove spremnosti za vršenje operativnih poslova gašenja požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijom i pružanje pomoći u akcidentnim situacijama.

Plan i program obuke donosi FUCZ-e u kojem se određuje i način realizacije te obuke.

c) Obuka štabova civilne zaštite

Obuku štabova civilne zaštite izvoditi nakon njihovog formiranja i kadrovske i materijalne popune. Sadržaj obuke i vježbi štabova postaviti tako da se obrade pitanja mobilizacije i sprovođenja mjera na angažovanju jedinica i službi za zaštitu i spašavanje. Pored uvježbavanja i obuke štabova, kao stručno-operativnih tijela, planirati da obuci jedinica prisustvuju pojedini članovi Općinskog štaba. Pored poznatih formi rada koje se priprimjenjuju na obuci jedinica i štabova (predavanja, vježbe i sl.) predvidjeti i učešće u zajedničkim vježbama koje se organizuju na općinskom, medjuopćinskom ili kantonalnom nivou.

d) Obuka stanovništva

Obučavanje građana za ličnu i uzajamnu zaštitu, u načelu, treba vršiti putem sredstava masovnog informisanja (radio i TV) uz primjenu najpogodnijeg oblika prenošenja obrazovnog sadržaja (radio i TV klipovi, saopćenja, otvorene emisije i sl.).

Po potrebi treba primijeniti i druge oblike masovnog informisanja kroz: štampanje letaka, uputstava, brošura i sl.

6. SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST U OBLASTI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Istraživačka i razvojna aktivnost u oblasti zaštite i spašavanja, kao specifično područje naučnog rada, radi interdisciplinarnosti ove oblasti, izučavanja i objašnjavanja stanja i pojava, sveobuhvatnog sintetičkog pristupa istraživačkoj djelatnosti, bi trebala da se odvija u sljedećim aktivnostima:

- redovno praćenje, proučavanje i analiza razvoja fundamentalnih i aplikacionih naučnih oblasti, te stepena razvoja naučnih saznanja u pojedinim granama nauke (arhitektura, građevinarstvo, mašinstvo, elektrotehnika, informatika i sl) koje na bilo koji način, više ili manje tretiraju, primarno ili sekundarno, zaštitu i spašavanje. Takvo praćenje bi trebalo usmjeriti na najbitnije naučne oblasti koje omogućavaju sveobuhvatni tretman zaštite i spašavanja angažovanjem i animiranjem naučnih kadrova iz tih naučnih oblasti u institucijama gdje rade.
- timski, kolektivan, rad takvih stručnih naučnih radnika, i ugradnja njihovih aktuelnih naučnih saznanja u preventivnu zaštitu, rezultirat će većom sigurnošću ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća većih razmjera.
- institucije kojim je redovna djelatnost zaštita i spašavanje, u dijelu datih ovlaštenja nadležnih organa, koje već raspolažu određenim kadrovskim i stručnim potencijalima, bi trebale da preuzmu dio svoje obaveze na planu intenziviranja teoretskih istraživanja i stalnog sistematizovanja iskustava i dostignuća u svojim oblastima, te praktične primjene tih saznanja u oblast zaštite i spašavanja. One svoju djelatnost treba prvenstveno usmjeriti u pravcu istraživanja i unapređenja preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća većih razmjera, kao i integracije istraživačkog rada u cjelini i razvijanju svih aktivnosti kojim se doprinosi unapređenju zaštite i spašavanja.
- stručno-naučni pristup metodologiji istraživanja i utvrđivanja uslova i uzroka nastanka prirodnih i drugih nesreća većih razmjera je jedini ispravan put koji, s velikom dozom sigurnosti, može dati meritorne podatke i zaključke na osnovu kojih se može izvući tačan sud o uzrocima i uslovima nastanka neželjenih pojava, kao i uticaju objektivnih i subjektivnih faktora na njihov nastanak. Pošto su posljedice prirodnih i drugih nesreća većih razmjera veoma teške, potrebno je znati i moći iskoristiti sve poznate podatke u cilju egzaktnog utvrđivanja stvarnih uzroka nastanka prirodne i druge nesreće većih razmjera. Krajnji cilj takvog istraživanja, osim što treba nadležnim organima pružiti materijalne i stručne dokaze o stvarnim uzrocima nastanka prirodne ili druge nesreće većih razmjera, treba da bude stvaranje podloge za izvlačenje zaključaka na osnovu kojih bi se temeljile aktivnosti na onemogućavanju ponavljanja sličnih situacija.
- u cilju što efikasnijeg i funkcionalnijeg povezivanja svih snaga koje su, sa bilo kojeg aspekta, uključene u problematiku zaštite i spašavanja, neophodno je putem potrebnog broja stručnih savjetovanja i seminara, upoznavati se sa dostignućima u ovoj oblasti, upoznavati se sa globalnom politikom i problematikom zaštite i spašavanja te razmjenjivati iskustva unutar specifičnih djelatnosti i tematskih oblasti.

7. PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA

Za provođenje mjera i aktivnosti iz Programa razvoja zaštite i spašavanja općine Gradačac, ključni su finansijski resursi. Ako potrebni finansijski resursi ne budu dostupni Program ili neki njegov njegov dio ne mogu se provesti u predloženom vremenu i obliku i najvjerovatnije će se isti trebati revidirati i prilagoditi u skladu s raspoloživim sredstvima.

Na osnovu člana 179. Zakona o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća, finansiranje zaštite i spašavanja se vrši iz:

1. budžeta Federacije, kantona i općina,
2. sredstava pravnih lica,
3. osiguranja,
4. dobrovoljnih priloga,
5. međunarodne pomoći,
6. drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonima.

Planirana financijska sredstva će se trošiti po sljedećim prioritetima:

1. opremanje i obuka struktura civilne zaštite,
2. opremanje i obuka PVJ-e Gradačac,
3. deminiranje i obilježavanje rizičnih površina od mina,
4. čišćenje i uređenje vodotoka,
5. održavanje i unapređenje sistema protivgradne odbrane,
6. prilagođavanje i održavanje zaštitnih objekata za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
7. saniranje dijela šteta nastalih prirodnim i drugim nesrećama kao i troškova koji nastanu tokom učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja.

Uplatom posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća na isplaćene neto plaće zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažiranih po ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu (Član 180. Zakona) se stvara jedan dugoročan namjenski izvor finansiranja zaštite i spašavanja. Prikupljena sredstva po ovom osnovu će se koristiti isključivo u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća („Sl.novine FBiH" br.4/12 i 80/13
- u daljnem tekstu Odluka).

Realizacija predviđenih budžetskih sredstava provodit će se svake godine na osnovu godišnjeg plana korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu i spašavanje.

Godišnji plan korištenja sredstava za zaštitu i spašavanje donosi Služba civilne zaštite uz pribavljeno mišljenje OŠCZ-e.

Godišnji izvještaj o prikupljenim, raspoređenim i korištenim sredstvima podnosi se OŠCZ-e i Općinskom načelniku.

Korištenje sredstava Posebne naknade, vrši se u skladu sa Odlukom, i to kao:

- prikupljena a neutrošena sredstva iz prethodnih godina i
- prikupljena sredstva tokom tekuće budžetske godine.

KORIŠTENJE NEUTROŠENIH SREDSTAVA POSEBNE NAKNADE IZ PRETHODNIH GODINA

Prikupljena a neutrošena sredstva iz prethodnih godina mogu se trošiti na sljedeći način:

1) do 50% od neutrošenih sredstava za zaštitu i spašavanje iz predhodnih godina, kumuliranih na posebnom računu za opremanje struktura civilne zaštite.
2) do 20% od neutrošenih sredstava iz predhodnih godina, kumuliranih na posebnom računu za sve planirane projekte prevencije.
3) do 20% od neutrošenih sredstava prikupljenih u predhodnim godinama, kumuliranih na posebnom računu za saniranje dijela šteta nastalih prirodnom ili drugom nesrećom.
4) Do 5% neutrošenih raspoloživih sredstava prikupljenih u predhodnim godinama, kumuliranim na posebnom računu za provođenje aktivnosti u cilju pripremanja obuke i vježbi struktura civilne zaštite.
5) do 5% neutrošenih raspoloživih sredstava prikupljenih u predhodnim godinama, kumuliranim na posebnom računu za provođenje mjera zaštite i spašavanja u situacijama kada budžetska sredstva nisu dovoljna za finansiranje troškova navedenih aktivnosti.

U periodu 2004.-2013.godina na depozitni račun općine uplaćeno je 816.505,30 KM.
Na namjenski račun za zaštitu i spašavanje u tom periodu preneseno je 376.716,86 KM.
Sa posebnog računa izvršena je pozajmica u iznosu od 91.592,62 KM.

Uzimajući u obzir razliku uplaćenih naspram prenesenih sredstava posebne naknade i navedene pozajmice, na poseban račun potrebno je izvršiti povrat u iznosu od 531.380,06 KM.

Zaključno sa 31.12.2013.godine iznos sredstava na posebnom namjenskom računu iznosio je 138.906,30 KM.

KORIŠTENJE SREDSTAVA POSEBNE NAKNADE IZ TEKUĆE BUDŽETSKE GODINE

Korištenje prikupljenih sredstava u toku budžetske godine može se vršiti na sljedeći način:

1) do 30% za opremanje struktura civilne zaštite,
2) do 20% za sufinansiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja,
3) do 40% za saniranje dijela šteta nastalih prirodnom ili drugom nesrećom,
4) do 10% za provođenje aktivnosti u cilju pripremanja obuke i vježbi struktura CZ,
5) do 5% za finansiranje troškova učešća u provođenju mjera z/s.

U cilju jačanja sistema zaštite i spašavanja i namjenskog trošenja sredstava posebne naknade, u slučaju kada postoje očiti i adekvatno dokumentovani razlozi, može se vršiti međusobna preraspodjela procenata utvrđenih u tačkama 1), 4) i 5) između ovih tačaka, kao i na tačku 3), na način da se povećaju sredstva na poziciji koja je u tekućoj godini prioritet, a da se istovremeno smanje sredstva na drugim pozicijama, osim sredstava u iznosu od 40% tekućeg priliva koja se obavezno planiraju za namjene iz tačke 3).

Procjenjujemo da će sredstva posebne naknade biti u nivou cca 120.000,00 KM za svaku godinu u narednom petogodišnjem periodu.To znači da će u narednih pet godina na poseban račun općine leći cca 600.000,00 KM.Obzirom da se na posebnom računu, na dan 31.12.2013.godine,već nalazi 138.906,30 KM, u narednom petogodišnjem periodu trebalo bi biti na raspolaganju 738,906,30 KM sredstava posebne naknade, koja će se koristiti skladu sa Odlukom i Godišnji plan utroška sredstava posebne naknade.

Što se tiče iznosa od 531.308,00 KM, njega treba prebaciti, u narednom periodu na poseban račun i trošiti proporcionalno u procentima definisanim u Odluci o posebnoj naknadi**.**

U nastavku je dat je Plan-analiza očekivanih troškova za realiziranje Programa zaštite i spašavanja općine Gradačac za period 2014. 2018.godina.

A) OPREMANJE STRUKTURA CIVILNE ZAŠTITE

A1) Program finansiranja nabavke opreme i sredstava za štabove i jedinice civilne zaštite općine Gradačac

(Član 184. Stav 1.tačka 2. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća,"Službene novine Federacije BiH" broj: 39/03, 22/06 i 43/10)

Redni broj	Vrsta opreme i sredstava	Godina					Ukupno
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	
1	Lična oprema i sredstva	**5.000,00**	**10.000,00**	**10.000,00**	**10.000,00**	**10.000,00**	**45.000,00**
2	Zajednička oprema i sredstva	**0,00**	**17.000,00**	**17.000,00**	**17.000,00**	**17.000,00**	**68.000,00**
Ukupno:		**5.000,00**	**27.000,00**	**27.000,00**	**27.000,00**	**27.000,00**	**113.000,00**

A2) Program finansiranja nabavke opreme i sredstava za službe zaštite i spašavanja općine Gradačac

(Član 184. stav 1. tačka 2. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća "Službene novine Federacije BiH" broj 39/03, 22/06 i 43/10)

Redni broj	Vrsta opreme i sredstava	Godina					Ukupno 2014.-2018.
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	
1	Lična oprema i sredstva	**6.000,00**	**3.250,00**	**3.250,00**	**3.250,00**	**3.250,00**	**19.000,00**
2	Zajednička oprema i sredstva	**30.000,00**	**10.000,00**	**10.000,00**	**10.000,00**	**13.453,00**	**73.453,00**
Ukupno:		**36.000,00**	**13.250,00**	**13.250,00**	**13.250,00**	**16.703,00**	**92.453,00**

A3) Program finansiranja nabavke opreme i sredstava Općinskog operativnog centra CZ-e

Na osnovu člana 154. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH" broj 39/03, 22/06 i 43/Pravilnika o organizovanju i funkcioniranju Operativnih centara civilne zaštite ("Službene novine Federacije BiH", broj 08/07) dat je financijski plan opremanja Općinskog operativnog centra CZ-e od 2014. do 2018. godine.

F I N A N S I J S K I P L A N						
Red. Broj	**2014.**	**2015.**	**2016.**	**2017.**	**2018.**	**Ukupno:**
1.	10.000 KM	8.000 KM	8.000 KM	9.000 KM	9.000 KM	**44.000 KM**

OPREMANJE STRUKTURA CIVILNE ZAŠTITE - REKAPITULACIJA:

Redni broj	Vrsta opreme i sredstava	Godina					Ukupno 2014.-2018.
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	
1.	A1	5.000,00	27.000,00	27.000,00	27.000,00	27.000,00	113.000,00
2.	A2	36.000,00	13.250,00	13.250,00	13.250,00	16.703,00	92.453,00
3.	A3	10.000,00	8.000,00	8.000,00	9.000,00	9.000,00	44.000,00
Ukupno: A1+A2+A3		51.000,00	48.250,00	48.250,00	49.250,00	52.703,00	249.453,00

O korištenju sredstava za opremanje struktura CZ-e, na prijedlog Službe CZ-e odlučuje OpŠCZ-e na način da za svaki pojedinačan utrošak donosi odluku na osnovu godišnjeg plana korištenja sredstava posebne naknade.

NAPOMENA: Program opremanja je prikazan na osnovu planirane organizacije i funkcioniranja štabova, jedinica i službi zaštite i spašavanja ljudi i dobara od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i Odluke o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Gradačac („Sl.glasnik općine Gradačac" br.5/13). Po usvajanju lične i materijalne formacije struktura civilne zaštite, ovaj program će se doraditi u skladu sa navedenim propisima. Zato su orijentaciono data finansijska sredstva za opremanje struktura civilne zaštite.

B) PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Na ime preventivnih mjera zaštite i spašavanja izdvajat će se 20% iz tekućeg budžeta i 20% sredstava akumuliranih iz predhodnih godina što na petogodišnjem nivo iznosi 140.392,00 KM. Sredstva će se trošiti u godišnjoj srazmjeri u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

Dio sredstava može se koristiti i za održavanje peotivgradne zaštite.

O prijedlogu projekata prevencije koji će se sufinansirati iz ovih sredstava,odlučuje općinsko vijeće na prijedlog Službe CZ-e uz predhodno pribavljeno mišljenje općinskog štaba CZ-e.

C) SANIRANJE DIJELA ŠTETA NASTALIH PRIRODNOM ILI DRUGOM NESREĆOM

Za hitne mjere spašavanja i sredstva rezerve izdvajat će se 40% sredstava iz tekućeg budžeta i 20% sredstava akumuliranih iz predhodnih godina što na petogodišnjem nivo iznosi 274.727,00 KM. Sredstva će se trošiti u godišnjoj srazmjeri u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu
korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

O korištenju navedenih sredstava odlučuje Općinski štab CZ-e na prijedlog Službe CZ.

D) OBUKA I VJEŽBE STRUKTURA CZ-e

Plan i program obuke Općinskog štaba civilne zaštite

R/B	STRUKTURA CZ	BROJ OBVEZNIKA	BROJ ČASOVA	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1	OpŠCZ Gradačac	15	15	1.430,00	0,00	0,00	0,00	1.430,00

Polaznici obuke su svi postavljeni članovi Općinskog štaba civilne zaštite Gradačac.

Obuka je planirana u periodu od dva dana. U cijenu obuke uračunata je naknada izvođačima obuke, jedan objed za obveznike obuke i dnevnice za izgubljeno vrijeme.

Plan i program obuke štabova civilne zaštite u mjesnim zajednicama

R/B	STRUKTURA CZ	BROJ OBVEZNIKA	BROJ ČASOVA	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1	ŠTABOVI CZ U MZ	180	10	0,00	6.090,00	6.090,00	0,00	0,00

U cijenu obuke uračunata je naknada izvođačima obuke, jedan objed za obveznike obuke, dnevnice za izgubljeno vrijeme, putni trošak i zakup prostorije za izvođenje obuke.

Plan i program obuke jedinica CZ opće namjene

R/B	STRUKTURA CZ	BROJ OBVEZNIKA	BROJ ČASOVA	2014.	2015	2016	2017.	2018.
1	JED.CZ O/N U MZ	618	5	0,00	8.945,00	8.356,00	11.190,00	0,00

U cijenu obuke uračunata je naknada izvođačima obuke, jedan objed za obveznike obuke, dnevnice za izgubljeno vrijeme i zakup prostorije za izvođenje obuke.

Plan i program obuke jedinica CZ-e specijalizovane namjene

R/B	STRUKTURA CZ	BROJ OBVEZNIKA	BROJ ČASOVA	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1	JED.CZ S/N	8	9	754,00	0,00	754,00	0,00	0,00

U cijenu obuke uračunata naknada izvođačima obuke, jedan objed za obveznike obuke, dnevnice za izgubljeno vrijeme, putni trošak i zakup prostorije za izvođenje obuke.

Plan i program obuke službi zaštite i spašavanja

R/B	STRUKTURA CZ	BROJ OBVEZNIKA	BROJ ČASOVA	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1	SLUŽBE CZ	167	3 Službe po 15 i 6 Službi po 13 časova	0,00	9.090,00	6.000,00	0,00	0,00

U cijenu obuke uračunata naknada izvođačima obuke, jedan objed za obveznike obuke, dnevnice za izgubljeno vrijeme, putni trošak i zakup prostorije za izvođenje obuke

Plan i program obuke Profesionalne vatrogasne jedinice

R/B	STRUKTURA CZ	BROJ OBVEZNIKA	BROJ ČASOVA	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1	PROFESIONALNA VAT.JEDINICA	14	73	2.816	1.000	1.000	1.000	1.000

U cijenu obuke uračunata je naknada izvođačima obuke, jedan objed za obveznike obuke, dnevnice za izgubljeno vrijeme i zakup prostorije za izvođenje obuke.

Plan i program obuke Rekapitulacija po godinama:

Redni broj	STRUKTURA CZ	Broj polaznika	Troškovi obuke (KM)				
			2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1	Općinski štab civilne zaštite Gradačac	15	1.430,00	0,00	0,00	0,00	1.430,00
2	Štabovi CZ MZ-a Gradačac	180	0,00	6.090,00	6.090,00	0,00	0,00
3	Jedinice CZ opće namjene	618	0,00	8.945,00	8.356,00	11.190,00	0,00
4	Specijalizovane jedinice	8	754,00	0,00	754,00	0,00	0,00
5	Službe civilne zaštite	167	0,00	9.090,00	6.000,00	0,00	0,00
6	Profesionalna vatrogasna jedinica	14	2.816,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00
UKUPNO:		**1002**	**5.000,00**	**25.125,00**	**22.200,00**	**12.190,00**	**2.430,00**

Ukupna ulaganja u petogodišnjem periodu za **obuku i vježbe struktura civilne zaštite iznosi 66.945,00 KM**.

O korištenju sredstava za pripremanje, obuku i vježbe struktura CZ-e, na prijedlog Službe CZ-e odlučuje OpŠCZ-e na način da za svaki pojedinačan utrošak donosi odluku na osnovu godišnjeg plana korištenja sredstava posebne naknade.

.

E) FINANSIRANJE TROŠKOVA UČEŠĆA U PROVOĐENJU MJERA Z/S

Za finansiranje troškova učešća u provođenju mjera z/s-a, u narednom petogodišnjem periodu, planirano je utrošiti 7.389,00 KM. Sredstva će se trošiti prema potrebi shodno raspoloživom budžetu.

O korištenju sredstava za finansiranje troškova učešća u provođenju mjera z/s, na prijedlog Službe CZ-e odlučuje OŠCZ-e na način da za svaki pojedinačan utrošak donosi odluku na osnovu godišnjeg plana korištenja sredstava posebne naknade.

Rekapitulacija plana utroška sredstava posebne naknade:

Redni broj	NAMJENA	IZNOS (KM)
A	Opremanje struktura civilne zaštite	**249.453,00**
B	Preventivne mjere zaštite i spašavanja	**140.392,00**
C	Saniranje dijela šteta nastalih prirodnom ili drugom nesrećom	**274.727,00**
D	Obuka i vježbe struktura civilne zaštite	**66.945,00**
E	Finansiranje troškova učešća u provođenju mjera z/s	**7.389,00**
U K U P N O:		**738.906,00**

PLAN REALIZACIJE KAPITALNIH PROJEKATA KOJI ĆE SE FINANSIRATI IZ IZVORA IZ ČLANA 179. ZAKONA O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU I SREDSTAVA KOJE TREBA VRATITI NA POSEBAN RAČUN ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

h) Oblast vatrogastva

Red. broj	Naziv projekta	Ulaganja po godinama x 1.000 KM				
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1	Izgradnja doma za profesionalnu vat.jedinicu	250,00	50,00	0,00	0,00	0,00
2	Izgradnja vatrogasnog poligona	0,00	30,00	0,00	0,00	0,00
3	Nabavka vatrogasnog vozila (6000 l voda, 600 l pjena)	0,00	0,00	120,00	0,00	0,00
4	Nabavka tehničkog « pick up « vozila za brze intervencije	0,00	0,00	0,00	40,00	0,00
5	Nabavka autocisterne	0,00	0,00	0,00	90,00	0,00
6	Nabavka vat.vozila manjih dimenzija za intervencije u šumama i na Gradini	0,00	0,00	0,00	0,00	80,00
7	Nabavka vatrogasne opreme (ljestve, pumpe, aparati, crijeva, odijela i sl.)	0,00	0,00	25,00	20,00	0,00
8	Proširenje i rekonstrukcija hidrantske mreže	0,00	0,00	0,00	30,00	30,00
9	Raščišćavanje postojećih i izgradnja novih puteva i prosjeka	0,00	0,00	0,00	0,00	120,00
10	Nabavka uređaja i pribora za spašavanje iz saobraćajnih nesreća	0,00	0,00	0,00	0,00	40,00
Ukupno		**250,00**	**80,00**	**145,00**	**180,00**	**270,00**

Potrebna ulaganja za vatrogasni prostor i opremu u periodu 2014.-2018.godine iznose **925.000,00 KM.**

i) Ostali projekti iz oblasti zaštite i spašavanja

Red. broj	Naziv projekta	Ulaganja po godinama x 1.000 KM				
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1.	Učešće u sufinansiranju projekata deminiranja i trajnog obilježavanja rizičnih površina	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00
2.	Projekti sanacije klizišta	220,00	50,00	50,00	50,00	50,00
3.	Projekti sanacije korita rijeka i potoka	50,00	40,57	40.57	40,57	40,57
4.	Projekti protivgradne zaštite (izgradnja još dvije do tri protivgradne stanice)	0,00	40.00	0,00	0,00	0,00
Ukupno		**285,00**	**145,57**	**105,57**	**105,57**	**105,57**

Ukupna ulaganja u petogodišnjem periodu za ostale projekte iznose **747.280,00 KM**

Rekapitulacija potrebnih sredstava za finansiranje zaštite i spašavanja u periodu 2014-2018. Godina:

Red. broj	Naziv projekta	Ulaganja po godinama x 1.000 KM				
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1.	Sredstava posebne naknade	147,781	147,781	147,781	147,781	147,782
3.	Sredstva ostvarena po osnovu čl. 179. Zakona i sredstva koja treba vratiti - za fin. projekata iz oblasti vatrogastva	250,00	80,00	145,00	180,00	270,00
4.	Sredstva ostvarena po osnovu člana 179. Zakona i sredstva koja treba vratiti - za finansiranje ostalih projekata iz oblasti zaštite i spašavanja	285,00	145,57	105,57	105,57	105,57
Ukupno		**682,781**	**373,351**	**398,351**	**433,351**	**523,352**

Ukupna ulaganja u petogodišnjem periodu iznose **2.411.186,00 KM**

Osim navedenih sredstava posebne naknade, općina, u skladu sa članom 54. Zakona o zaštiti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, ubire i sredstva po osnovu naknade za izgradnju i održavanje skloništa a u postupku izdavanja odobrenja za građenje. Iznos naknade je 1% od ukupne vrijednosti građevinskog dijela objekta i unutrašnjih instalacija. Ovu naknadu investitor plaća u slučaju kada je oslobođen obaveze izgradnje skloništa. Po ovom osnovu na transakcijski račun općine uplaćeno je **286.380,26 KM**, dok je na poseban račun za skloništa preneseno **111.178,33 KM**. Iako se radi o značajnim sredstvima koja se u kontinuitetu ubiru svake godine, njihova namjenska potrošnja u općinama još uvijek nije počela ili je ona simbolična.

Najvjerovatnije da će se to dogoditi kada se donese odgovarajući propis koji će dati smjernice i upute za ulaganje prikupljenih sredstava u skloništa osnovne ali i dopunske zaštite, izgradnju centara za obuku snaga civilne zaštite i vatrogasnih domova sa skloništima i slično. Na osnovu toga će se donijeti poseban program utroška ovih sredstava.

Zaključak

Za ostvarenje vizije i ciljeva u oblasti zaštite i spašavanja u periodu 2014. - 2018. godine potrebno je planirati ukupno **2.411.186,00KM**, od čega **1.140.972,00 KM** iz sredstava prikupljenih po osnovu člana 179. Zakona o zaštiti i spašavanju, cca. **738.906,00 KM** iz sredstava posebne naknade za prirodne i druge nesreće i **531.308,00 KM** koje treba prebaciti, u narednom periodu, sa transakcijskog na poseban račun zaštite i spašavanja**.**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPĆINA GRADAČAC
-Općinsko vijeće-

Broj: 01-05-217/14
Datum: 26. 06. 2014.g
G r a d a č a c

PREDSJEDAVAJUĆI
OPĆINSKOG VIJEĆA
Nedžad Šećić, s.r.